МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ

Кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему **«Інформаційно-комунікаційні проєкти «Мультимедійної онлайн-платформи про минуле та сучасне України “Локальна історія”»**

Виконав: студент 4 курсу, групи 6.0291 – ід
спеціальності В13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа
ОП «Інформаційно-комунікаційна справа»
Назаренко І.В.
Керівник – професор, д-р. наук із соц. ком.
Ковпак В.А.
Рецензент – доцент, к. соц. ком
Микитів Г.В.

Запоріжжя - 2025

ЗМІСТ

Завдання……3

Реферат……5

Вступ……6

Розділ 1. Інформаційно-комунікаційні проєкти в сучасних умовах: виклики та технології……10

Розділ 2. «Локальна історія»: цінності, контент, формати роботи ……17

2.1 Історія створення та інноваційні інструменти мультимедійної платформи «Локальна історія» ……17

2.2 Мультимедійні формати роботи «Локальна історія» ……25

2.3 Історичний нон-фікшн мультимедійної платформи «Локальна історія» ……...32

2.4 Специфіка спецпроєктів «Локальні історії».....39

Висновки……58

Список використаних джерел.....,.....61

Summary.....66

Декларація академічної доброчесності.....,.....67

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет журналістики
Кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності
Рівень вищої освіти бакалаврський
Спеціальність В13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа
ОПП Інформаційно-комунікаційна справа

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Березенко В.В.

_____
«__»_____2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Назаренко Іллі Віталійовичу

1. Тема роботи (проекту) «Інформаційно-комунікаційні проєкти «Мультимедійної онлайн-платформи про минуле та сучасне України “Локальна історія”» (Information and communication projects of the «Multimedia online platform about the past and present of Ukraine “Local History”»)

керівник роботи (проєкту) Ковпак Вікторія Анатоліївна, проф., д-р наук із соц. ком.,

затверджені наказом ЗНУ від «7» листопада 2024 року № 1781-с.

2. Строк подання студентом роботи 15 червня 2025 року.

3. Вихідні дані до роботи праці вітчизняних та зарубіжних щодо інформаційно-комунікаційних проєктів та технолігій В. Воронкова, І. Демченко, О. Заблоцької, В. Загорського, Л. Климанської, Л. Кочубей, В. Кушнір, Т. Чілачави.

4.Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити: 1) охарактеризувати поняття «інформаційно-комунікаційні проєкти»; 2) висвітлити історію створення та інноваційні інструменти мультимедійної платформи «Локальна історія»; 3) проаналізувати мультимедійні формати роботи «Локальна історія»; 4) визначити специфіку комунікаційни інструментів історичного нон-фікшн мультимедійної платформи «Локальна історія» та її спецпроєктів.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов’язкових креслень) 16 рисунків

6. Консультанти розділів роботи (проєкту):

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Перший розділ	Ковпак В.А., професор	02.10.2024	02.10.2024
Другий розділ	Ковпак В.А., професор	12.12.2024	12.12.2024
Вступ, висновки	Ковпак В.А., професор	03.03.2025	03.03.2025

7. Дата видачі завдання 02.10.24 р._____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх вивчення та аналіз; укладання бібліографії	Жовтень 2024 р..	Виконано
2.	Збір матеріалів для аналізу	Листопад-грудень 2024 р.	Виконано
3.	Підготовка Розділу 1	Січень 2025 р.	Виконано
4.	Написання Розділу 2	Березень 2025 р.	Виконано
5.	Формулювання вступу, висновків, оформлення роботи	Квітень 2025 р.	Виконано
6.	Одержання відгуку та рецензії, проходження нормоконтролю	Травень 2025 р.	Виконано
7.	Захист роботи	Червень 2025 р.	Виконано

Студент _____ ___**І.В. Назаренко**_____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ ____**В.А. Ковпак**_____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер __ **К.М. Пирогова**_____
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота бакалавра «Інформаційно-комунікаційні проєкти “Мультимедійної онлайн-платформи про минуле та сучасне України «Локальна історія»”» – основний текст – 59 сторінка. Для виконання дипломної роботи використано 52 джерел.

Об'єктом дослідження є інформаційно-комунікаційні проєкти мультимедійної онлайн-платформи про минуле та сучасне України «Локальна історія».

Предметом дослідження є комунікаційні інструменти трансляції основних наративів в інформаційно-комунікаційних проєктах мультимедійної онлайн-платформи про минуле та сучасне України «Локальна історія»: видавництві історичного нон-фікшну, друкованому журналі, спецпроєктах, подкастах, відеопроєкті «Без брому», сайті «Жива історія», зокрема онлайн-архіві усноісторичних та візуальних джерел.

Мета дослідження: проаналізувати комунікаційні інструменти трансляції основних наративів в інформаційно-комунікаційних проєктах мультимедійної онлайн-платформи про минуле та сучасне України «Локальна історія»: видавництві історичного нон-фікшну, друкованому журналі, спецпроєктах, подкастах, відеопроєкті «Без брому», сайті «Жива історія», зокрема онлайн-архіві усноісторичних та візуальних джерел.

Методи дослідження: елементи дискурс-аналізу (з урахуванням історичних, політичних, культурних чинників, що впливають на тексти та контексти), структурно-функціональний, синхронічний метод (з урахуванням викликів сучасного воєнного стану); кейс-метод (аналіз конкретних кейсів медіапродуктів за дослідницькою рамкою).

Для реалізації поставленої мети необхідно виконати такі **завдання:**

1) охарактеризувати поняття «інформаційно-комунікаційні проєкти»;

2) висвітлити історію створення та інноваційні інструменти мультимедійної платформи «Локальна історія»;

3) проаналізувати мультимедійні формати роботи «Локальна історія»;

4) визначити специфіку комунікаційних інструментів історичного нон-фікшн мультимедійної платформи «Локальна історія» та її спецпроєктів.

Методологічну і теоретичну основу дослідження складають праці вітчизняних та зарубіжних щодо інформаційно-комунікаційних проєктів та технолігій В. Воронкова, І. Демченко, О. Заблоцької, В. Загорського, Л. Климанської, Л. Кочубей, В. Кушнір, Т. Чілачави.

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному аналізі комунікаційних інструментів трансляції основних наративів в інформаційно-комунікаційних проєктах мультимедійної онлайн-платформи про минуле та сучасне України «Локальна історія»: видавництві історичного нон-фікшну, друкованому журналі, спецпроєктах, подкастах, відеопроєкті «Без брому», сайті «Жива історія», зокрема онлайн-архіві усноісторичних та візуальних джерел. Аналіз такої мультимедійної платформи, покликаної транслювати український історичний, націоідентифікаційний наратив, протидіяти ворожим наративам та історичній дезінформації, є особливо актуальним в умовах війни росії проти України.

Сфера застосування: полягає у можливості використання матеріалів дослідження для вдосконалення просвітницької інформаційної політики у державних інституціях, освітніх закладах, медіаформатах; розробки нових мультимедійних платформ; для наповнення освітніх компонент освітніх програм «Журналістика», «Реклама і зв’язки із громадськістю», «Інформаційно-комунікаційна справа».

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ПРОЄКТИ, МУЛЬТИМЕДІЙНА ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМА «ЛОКАЛЬНА ІСТОРІЯ», КОМУНІКАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ, МЕДІАФОРМАТИ

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасному інформаційному просторі України, що перебуває під постійним тиском гібридних загроз та дезінформаційних кампаній з боку російської федерації, особливої ваги набуває питання збереження, осмислення та трансляції автентичного національного історичного наративу. Російська воєнна агресія супроводжується активною фазою «війни пам'ятей», спрямованою на спотворення української історії, нівелювання національної ідентичності та виправдання окупаційних дій. У таких умовах формування стійкого суспільного імунітету до ворожих наративів можливе лише через глибоке розуміння власного минулого, представленого у доступних та переконливих форматах.

В умовах повномасштабного вторгнення росії питання історичної дезінформації та маніпуляції минулим стало одним із ключових фронтів. Формування чіткого, науково обґрунтованого та емоційно резонуючого українського наративу є стратегічно важливим для забезпечення національної безпеки та консолідації суспільства.

Роль мультимедійних платформ. Сучасні виклики потребують інноваційних підходів до комунікації. Мультимедійні онлайн-платформи, завдяки своїй здатності інтегрувати різноманітні формати контенту (текст, аудіо, відео, візуальні джерела), відіграють вирішальну роль у поширенні складних історичних знань до широкої аудиторії.

Мета дослідження: проаналізувати комунікаційні інструменти трансляції основних наративів в інформаційно-комунікаційних проєктах мультимедійної онлайн-платформи про минуле та сучасне України «Локальна історія»: видавництві історичного нон-фікшну, друкованому журналі, спецпроєктах, подкастах, відеопроєкті «Без брому», сайті «Жива історія», зокрема онлайн-архіві усноісторичних та візуальних джерел.

Завдання дослідження:

11) охарактеризувати поняття «інформаційно-комунікаційні проєкти»;

2) висвітлити історію створення та інноваційні інструменти мультимедійної платформи «Локальна історія»;

3) проаналізувати мультимедійні формати роботи «Локальна історія»;

4) визначити специфіку комунікаційних інструментів історичного нон-фікшн мультимедійної платформи «Локальна історія» та її спецпроєктів.

Об'єктом дослідження є інформаційно-комунікаційні проєкти мультимедійної онлайн-платформи про минуле та сучасне України «Локальна історія».

Предметом дослідження є комунікаційні інструменти трансляції основних наративів в інформаційно-комунікаційних проєктах мультимедійної онлайн-платформи про минуле та сучасне України «Локальна історія»: видавництві історичного нон-фікшну, друкованому журналі, спецпроєктах, подкастах, відеопроєкті «Без брому», сайті «Жива історія», зокрема онлайн-архіві усноісторичних та візуальних джерел.

Методи дослідження: елементи дискурс-аналізу (з урахуванням історичних, політичних, культурних чинників, що впливають на тексти та контексти), структурно-функціональний, синхронічний метод (з урахуванням викликів сучасного воєнного стану); кейс-метод (аналіз конкретних кейсів медіапродуктів за дослідницькою рамкою).

Методологічну і теоретичну основу дослідження складають праці вітчизняних та зарубіжних щодо інформаційно-комунікаційних проєктів та технолігій В. Воронкова, І. Демченко, О. Заблоцької, В. Загорського, Л. Климанської, Л. Кочубей, В. Кушнір, Т. Чілачави.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в комплексному аналізі комунікаційних інструментів трансляції основних наративів в інформаційно-комунікаційних проєктах мультимедійної онлайн-платформи про минуле та сучасне України «Локальна історія»: видавництві історичного нон-фікшну, друкованому журналі, спецпроєктах, подкастах, відеопроєкті «Без брому», сайті «Жива історія», зокрема онлайн-архіві усноісторичних та візуальних джерел. Аналіз такої мультимедійної платформи, покликаної транслювати український

історичний, націоідентифікаційний наратив, протидіяти ворожим наративам та історичній дезінформації, є особливо актуальним в умовах війни росії проти України.

Практичне значення одержаних результатів. полягає у можливості використання її матеріалів для вдосконалення просвітницької інформаційної політики у державних інституціях, освітніх закладах, медіаформатах, а також для розробки нових мультимедійних платформ. Результати можуть бути інтегровані в освітні компоненти освітніх програм «Журналістика», «Реклама і зв'язки із громадськістю», «Інформаційно-комунікаційна справа», сприяючи підготовці фахівців, здатних ефективно працювати у сфері історичних та націоідентифікаційних комунікацій.

Апробація кваліфікаційної роботи здійснена: під час роботи ІІІ Міжнародної наукової конференції «Соціальні комунікації в умовах глобалізаційних процесів: стан, тенденції, перспективи» (Тернопіль, 14 травня 2025 р.). Ковпак В., Назаренко І. Спецпроєкти мультимедійної онлайн-платформи про минуле та сучасне України «Локальна історія»: постколоніальна модальність. «Соціальні комунікації в умовах глобалізаційних процесів: стан, тенденції, перспективи»: матеріали ІІІ Міжнародної наукової конференції (Тернопіль, 14 травня 2025 р.). Тернопіль : Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 2025. Програма ІІІ Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції студентів, аспірантів, молодих учених і практиків «Креативні індустрії: сучасні тренди» (Київ, 14 травня 2025 р.). URL: https://tnpu.edu.ua/naukovarobota/konference/Prohrama_konferentsii_TNPU_14_travnia_2025r.pdf

Структура: кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел. Обсяг основної роботи – 59 сторінка. Список використаної літератури включає 52 найменувань (викладених на 5 сторінках).

РОЗДІЛ 1
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ПРОЄКТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ВИКЛИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ

У сучасному світі, що динамічно розвивається, інформаційно-комунікаційні проєкти відіграють центральну роль у забезпеченні функціонування та розвитку суспільства. Вони є рушійною силою інновацій, що пронизують усі сфери діяльності – від бізнесу та державного управління до освіти й культури. Ці проєкти спрямовані на створення, впровадження, підтримку та розвиток систем, які забезпечують ефективний обмін інформацією та комунікацію між суб'єктами.

Сутність інформаційо-комунікаційних проєктів полягає у цілеспрямованій діяльності, що включає планування, організацію, реалізацію та контроль за розробкою та впровадженням інформаційних систем, телекомунікаційних мереж, програмного забезпечення, баз даних та інших засобів, які сприяють збору, обробці, зберіганню, передачі та поширенню інформації.

Класифікація ІКП може здійснюватися за різними критеріями:

1. За сферою застосування:

1. Державні: Електронний уряд, системи електронного документообігу, національні реєстри, інфраструктура широкосмугового доступу.
2. Корпоративні: Системи управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM), системи планування ресурсів підприємства (ERP), системи управління ланцюгами поставок (SCM), інтранет-портали.
3. Освітні: Платформи дистанційного навчання, електронні бібліотеки, цифрові освітні ресурси.
4. Соціальні: Соціальні мережі, платформи для спільної роботи, краудфандингові проєкти.

2. За технологічною основою:

1. Проєкти розробки програмного забезпечення.
2. Проєкти впровадження апаратних рішень.

3. Проєкти розвитку мережевої інфраструктури.
4. Проєкти, що інтегрують різні технології (наприклад, Інтернет речей, штучний інтелект, блокчейн) [38].

За масштабом: Від невеликих проєктів для малих підприємств до великомасштабних національних або міжнародних ініціатив.

Сутність ІКП полягає у використанні інформаційних технологій та комунікаційних засобів для досягнення конкретних цілей. Інформаційна ера характеризується трансформацією виробництва, влади та досвіду через мережеву логіку. Ця «мережева логіка» лежить в основі багатьох ІКП, що прагнуть оптимізувати процеси, покращити доступ до інформації та створити нові форми спілкування.

За визначенням українського дослідника В. Загорського, інформаційно-комунікаційні проєкти – це комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на створення, впровадження або модернізацію інформаційно-комунікаційних систем, технологій та сервісів з метою досягнення певних цілей. Ці проєкти можуть мати різний масштаб – від розробки програмного забезпечення для невеликого підприємства до створення національних електронних реєстрів чи глобальних освітніх платформ.

Українська дослідниця В. Кушнір наголошує, що успішна реалізація інформаційно-комунікаційних проєктів в Україні вимагає комплексного підходу, що включає вдосконалення законодавства, залучення інвестицій, розвиток кадрового потенціалу та посилення заходів кібербезпеки [39, с. 110].

Інформаційно-комунікаційні проєкти є ключовим рушієм прогресу в сучасному світі. Їхня ефективна реалізація в Україні вимагає скоординованих зусиль держави, бізнесу та наукової спільноти. Подолання існуючих викликів та використання новітніх технологій відкриє широкі можливості для подальшої цифровізації країни та підвищення добробуту її громадян.

Інформаційно-комунікаційні проєкти являють собою консолідовану термінологічну одиницю, що охоплює сукупність технологічних засобів, які функціонально призначені для забезпечення процесів трансмісії, обробки,

зберігання та презентації інформаційних потоків. Ця дефініція підкреслює універсальність ІКТ як інструментарію, що інтегрує компоненти, критичні для ефективного обміну даними в різноманітних контекстах [37].

Л. Климанська зазначає, що поняття інформаційно-комунікаційних технологій вирізняється значною широтою тлумачень у науковому дискурсі. Незважаючи на різноманіття інтерпретацій, домінантною є дефініція, що розглядає комунікативні технології як раціонально структурований комплекс цілеспрямованих дій в інформаційному середовищі. Ці дії спрямовані на генерацію та дистрибуцію інформаційних потоків з метою спрямованого впливу на цільову аудиторію. Отже, комунікаційні технології можна визначити як систематизований та заздалегідь спланований вплив на конкретні соціальні групи [36].

Інформаційно-комунікаційні технології являють собою системний набір процесів, що охоплюють обробку, зберігання та інтерпретацію інформації. Ці процеси призводять до трансформації даних згідно з потребами конкретного суб'єкта. Модифікована інформація інтегрується в суспільний інформаційний простір, викликаючи передбачувану та сплановану реакцію цільової аудиторії. Отже, ІКТ можна визначити як сукупність методологій, інструментів та підходів, що застосовуються для відбору, опрацювання, збереження та розповсюдження інформації з метою задоволення потреб її кінцевих користувачів.

Інформаційно-комунікаційні технології являють собою системний комплекс операцій, сфокусованих на обробці, зберіганні та інтерпретації інформації. Результатом цих процесів є трансформація інформаційних даних, що відповідає специфічним потребам залученого суб'єкта. Перетворена інформація інтегрується в суспільний інформаційний обіг, де вона цілеспрямовано стимулює прогнозовану та заплановану реакцію з боку цільової аудиторії.

Л. Кочубей зазначає, що інформаційно-комунікаційні проєкти можуть бути визначені як інтегрована сукупність методів, інструментів та стратегій, що застосовуються для селекції, обробки, збереження та дистрибуції інформації з метою задоволення потреб її кінцевих користувачів. Цей підхід підкреслює

функціональне призначення ІКТ як інструменту для оптимізації інформаційних потоків та управління ними в соціально-комунікативному просторі [37].

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології відіграють ключову роль не лише у технологічному прогресі, а й у соціальному розвитку, включаючи зміцнення демократичних інститутів. Вони перестали бути тільки технологічним інструментом і стали невід'ємною частиною функціонування сучасного суспільства. Їх подальше впровадження залежить не тільки від науково-технічного прогресу, а й від соціально-економічних, політичних та правових умов, в яких вони існують.

Сьогоднішнє інформаційне середовище, будучи надзвичайно широким і багатим, містить різноманітні методи передачі даних та численні канали, якими ці дані поширюються.

Сучасний український інформаційно-комунікаційний технологічний сектор демонструє значну динаміку розвитку, адаптуючись до викликів та потреб сьогодення. Основною функцією ІКТ є забезпечення ефективної дисемінації інформації, дозволяючи максимізувати охоплення цільової аудиторії для передачі повідомлень від різноманітних комунікантів.

І. Демченко наголошує, що запровадження та активне використання нових медіатехнологій є каталізатором трансформації комунікації. Цей процес призводить до формування якісно нових її форм, що характеризуються підвищеним рівнем керованості з боку громадськості. Тобто, комунікаційні інструменти розширюють можливості для безпосередньої участі населення у комунікаційних процесах, зменшуючи залежність від традиційних посередників.

Концептуалізація сучасного суспільства як «інформаційного суспільства» базується на фундаментальному припущенні, що всі соціальні процеси, включно з політичними, економічними та культурними, реалізуються через механізми обміну інформацією. Таким чином, інформаційно-комунікаційні технології відіграють ключову роль у формуванні та функціонуванні соціальних структур, відображаючи їхню інформаційну природу [30].

На основі аналізу праць сучасних дослідників у сфері комунікацій [49] спостерігається тенденція до конвергенції медіа та мультимедійності. Ці процеси характеризуються інтеграцією різноманітних медіаформатів – текстових, візуальних (відео), аудіо та інших видів цифрового контенту – в межах єдиних платформ.

Паралельно з цим, інтенсивний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій спричинив виникнення феномену «революції соціальних медіа». Цей термін охоплює кілька ключових аспектів:

1. Зростання значущості інтернет-ресурсів у системі соціальних комунікацій.
2. Підвищення популярності та авторитету соціальних мереж як каналів поширення інформації та взаємодії.
3. Прискорене зростання обсягів віртуального онлайн-спілкування.

Інформаційно-комунікаційні технології є інтегрованим комплексом сучасних технічних і програмних засобів, що забезпечують оперативну передачу даних, ефективну комунікацію та систематизацію інтелектуального капіталу, акумульованого у формі ідей, досвіду та ресурсів. Сучасні технології, залучаючи багатокомпонентну систему ресурсів, реалізують багатовекторний вплив на когнітивні процеси реципієнтів.

Сучасні технологічні системи відходять від парадигми одновимірного інформаційного потоку, натомість інтегруючи численні ресурси з метою забезпечення комплексної когнітивної обробки у реципієнта.

Завдяки розвитку соціальних мереж та Programmatic-технологій в інтернет-середовищі з'являється можливість точкового впливу на конкретну цільову аудиторію. Це дозволяє не тільки ефективно досягати необхідних адресатів, а й, за потреби, сегментувати їх для розробки та донесення диференційованих повідомлень. Такий підхід, відомий як таргетинг, значно підвищує релевантність комунікації та оптимізує витрати.

У сучасних наукових дискурсах значна увага приділяється феномену трансмедіа. Цей термін визначає підхід до створення та презентації цілісного наративу або досвіду, який реалізується через розгалужену систему

взаємопов'язаних цифрових платформ та форматів [49]. При цьому важливо наголосити, що трансмедіа не передбачає простого адаптування чи реплікації існуючого контенту на різних носіях. Натомість, він полягає в архітектурі розподіленої розповіді, де кожен окремий компонент сюжету чи елемент досвіду спеціалізовано розгортається на певній платформі. Такий підхід забезпечує мультиплатформну наративну експансію, збагачуючи загальний досвід взаємодії з історією.

У сучасному комунікаційному середовищі використовується подкастинг як технологія, що являє собою метод поширення медіаконтенту, що передбачає створення та дистрибуцію аудіо- та відеофайлів (подкастів) через мережу Інтернет. Цей формат функціонує за принципом, аналогічним традиційному радіо- та телевізійному мовленню, проте реалізується в цифровій мережі. Для мережевих засобів масової інформації подкастинг є ефективним інструментом для розширення аудиторії та надання доступу до інформаційних матеріалів [36].

Подкасти є цифровим аудіоконтентом, що характеризується тематичною сфокусованістю, регулярністю випуску та диверсифікованим виробництвом, яке охоплює як незалежних авторів (аматорів), так і кваліфікованих спеціалістів, зокрема журналістів.

Одним з ключових механізмів інтеракції з аудиторією є імплементація систем коментування (наприклад, Disqus Comment, Intense Debate). Ці платформи не лише забезпечують можливість публікації відгуків, але й дозволяють користувачам підписуватися на оновлення коментарів та моніторити відповіді, використовуючи ієрархічну (деревоподібну) структуру або повідомлення через електронну пошту [48].

Отже, інформаційно-комунікаційні проєкти відіграють ключову роль у сучасному суспільстві, сприяючи інноваціям, розвитку економіки та підвищенню ефективності у всіх сферах людської діяльності.

Інформаційно-комунікаційні проєкти – це складні системи, що поєднують технологічні, організаційні, соціальні та людські аспекти. Їх успіх залежить не

лише від впровадження новітніх технологій, але й від ефективного управління змінами, навчання персоналу та адаптації організаційної культури.

Інформаційно-комунікаційні технології значно впливають на соціальні структури та взаємодії. Вони сприяють глобалізації та крос-культурній комунікації: зменшуючи географічні бар'єри та сприяючи обміну інформацією та ідеями. Завдяки ним відбувається розширення доступу до інформації та знань: демократизуючи доступ до освіти, новин та досліджень. Вони формують нові соціальні спільноти через онлайн-платформи та соціальні мережі. Однак, вони також ставлять виклики, такі як цифрове нерівність, кіберзлочинність та проблеми конфіденційності даних.

РОЗДІЛ 2
«ЛОКАЛЬНА ІСТОРІЯ»: ЦІННОСТІ, КОНТЕНТ, ФОРМАТИ РОБОТИ

2.1 Історія створення та інноваційні інструменти мультимедійної платформи «Локальна історія»

Проєкт «Локальна історія» є одним із визначних прикладів успішної ініціативи, спрямованої на дослідження, популяризацію та збереження історії України на регіональному та місцевому рівнях. Його створення було зумовлене потребою в систематизації та ширшому представленні маловідомих фактів, подій та персоналій, які часто залишаються поза увагою великих національних наративів.

Ідея створення «Локальної історії» виникла на перетині кількох ключових факторів. По-перше, усвідомлення важливості мікроісторії як невід'ємної складової загальнонаціонального історичного полотна. Багато регіонів України мають унікальну та багату історію, яка, однак, була фрагментованою, малодослідженою або доступною лише вузькому колу фахівців.

По-друге, значну роль відіграло бажання децентралізувати історичний дискурс. Традиційно, історичні дослідження та їхня популяризація часто зосереджувалися на великих містах та центральних подіях, залишаючи периферію менш висвітленою. «Локальна історія» мала на меті змінити цей підхід, надавши голос місцевим громадам та їхнім історіям.

По-третє, вагомим чинником стала потреба у модернізації способів представлення історичного матеріалу. Зростання популярності цифрових технологій та соціальних медіа відкривало нові можливості для інтерактивного та доступного висвітлення історичних даних, що виходило за рамки традиційних академічних публікацій.

Проєкт «Локальна історія» був заснований у 2013 році як ініціатива журналістів, істориків та краєзнавців. Серед ключових постатей, що стояли біля витоків проєкту, варто виділити Віталія Ляску. Початковою платформою для

реалізації задуму став однойменний журнал, який почав виходити друком. Це дозволило акумулювати якісний історичний контент, залучити авторів-фахівців та створити спільноту однодумців.

Перші випуски журналу були присвячені різноманітним темам з історії українських міст і сіл, побуту, культури, етнографії, а також невідомим сторінкам визвольної боротьби та репресій. Особлива увага приділялася усній історії – записам спогадів очевидців та свідків історичних подій, що дозволяло зберегти унікальні первинні джерела.

З часом проєкт «Локальна історія» значно розширив свою діяльність, вийшовши за межі друкованого видання. Важливим етапом стало створення онлайн-платформи (сайту), що дозволило значно збільшити аудиторію та забезпечити інтерактивність. На сайті почали публікуватися статті, фотографії, архівні документи, відеоматеріали та подкасти, роблячи історичний контент доступним широкому загалу.

Проєкт також активно розвиває просвітницьку діяльність, організовуючи:

1. Наукові конференції та круглі столи, де обговорювалися актуальні питання місцевої історії.
2. Виставки та презентації, що візуалізували історичні наративи.
3. Експедиції для збору польових матеріалів, дослідження архітектурної спадщини та спілкування з місцевими мешканцями.
4. Спільні проєкти з музеями, архівами та освітніми закладами, що сприяло інтеграції місцевої історії в освітній процес та популяризації історичних знань.

Одним із ключових напрямків стало формування мережі кореспондентів та авторів у регіонах, що дозволило охопити якомога більше локацій та забезпечити унікальність та автентичність матеріалів.

Проєкт «Локальна історія» відіграє значну роль у сучасному українському суспільстві, сприяючи:

1. Зміцненню національної ідентичності через розуміння багатства та різноманітності регіональних історій, які є частиною великої історії України.

2. Підвищенню інтересу до власного минулого серед широких верств населення, особливо молоді.
3. Збереженню культурної спадщини, фіксуючи та популяризуючи пам'ятки архітектури, унікальні традиції та звичаї.
4. Розвитку краєзнавчого руху та заохоченню місцевих громад до дослідження та збереження своєї історії.
5. Протидії історичним маніпуляціям шляхом подання достовірних, архівно підтверджених фактів та уникнення політизації історії.

Завдяки своїй послідовній та системній роботі, «Локальна історія» перетворилася на авторитетне джерело інформації та важливий інструмент для формування глибокого та багатогранного розуміння українського минулого. Її історія створення є прикладом успішної реалізації ідеї, що поєднала наукову строгість з доступністю та широкою популяризацією.

Невеликою командою вони почали об’їжджати малі містечка і села Західної України, розмовляти зі старожилами, збирати історії про депортації, війни, голодомори, життя за Австро-Угорщини, Польщі, Чехословаччини. Важливо було не лише записати факти, а відчути дух часу через емоції оповідачів. Поступово виникла ідея перетворити це на щось більше, ніж просто серію записів. Так народилася концепція мультимедійної платформи — проекту, який поєднує текст, відео, фотографію, карту, архівні документи й аналітику.

Особливістю «Локальної історії» є акцент на емоційну правду: замість сухих дат і фактів розповідали історії про любов, втрати, мрії та страждання, роблячи історію живою і близькою кожному. Для залучення молодої аудиторії використовували сучасні технології: інтерактивні карти, відеоекскурсії, аудіопроєкти та подкасти, відходячи від традиційних «підручникових» форматів.

У 2018–2019 роках «Локальна історія» вийшла за межі Західної України, охопивши Центральну, Південну та Східну Україну, зосередившись на регіонах, де історична пам’ять була частково втрачена або спотворена радянською пропагандою. Окрім польових експедицій, платформа розпочала співпрацю з провідними істориками, культурологами та журналістами, публікуючи на сайті

аналітичні статті, інтерв'ю з інтелектуалами, рецензії на історичні книги та огляди музеїв, що дозволило проєкту стати важливим голосом у збереженні та популяризації української історії.

«Локальна історія» розпочала свій шлях із серії амбітних відеопроєктів, які швидко здобули популярність серед української аудиторії. Одним із перших став проєкт «Без брому» цикл відвертих, нецензурованих інтерв'ю з істориками, культурними діячами та іншими знаковими постатями, де розмови велися без шаблонів, дозволяючи розкрити глибину думок і поглядів співрозмовників. –

Ще одним ключовим напрямом стали «Локальні історії» – документальні серії, присвячені містам і селам України, які через унікальні історії місцевих громад розкривали багатогранність української культури та минувшини. Окрім цього, платформа створює проєкти, присвячені трагічним сторінкам історії – депортаціям, голодоморам, подіям Другої світової війни, – акцентуючи на особистих розповідях, що робило ці теми ближчими та зрозумілішими для сучасників.

Завдяки активній присутності в соціальних мережах, зокрема на Facebook, Instagram і YouTube, «Локальна історія» змогла залучити широку аудиторію, зробивши історію доступною та цікавою для різних поколінь. Сьогодні «Локальна історія» трансформувалася у велике національне медіа, яке виходить далеко за межі відеоконтенту. Платформа об'єднує різноманітні формати – тексти, відео, фотоматеріали, інтерактивні проєкти та освітні ініціативи, – щоб комплексно висвітлювати історичну та культурну спадщину України.

Команда «Локальної історії» активно співпрацює з українськими музеями, архівами та університетами, створюючи міцну мережу для збереження й популяризації знань. Вони проводять наукові конференції, які стають майданчиками для професійного діалогу істориків, дослідників і громадських діячів. Важливим напрямом діяльності є проєкти з цифрової архівізації історичної пам'яті, які дозволяють зберігати унікальні документи, свідчення та артефакти в цифровому форматі для майбутніх поколінь. Крім того, платформа бере участь у міжнародних ініціативах, спрямованих на збереження культурної

спадщини, що підкреслює її значення на глобальному рівні. Не менш важливим є підтримка локальних громад у їхніх зусиллях із документування та збереження власної історії, що сприяє децентралізації історичної пам'яті та залученню місцевих активістів.

У сучасному українському суспільстві, що активно працює над відновленням, переосмисленням і збереженням національної ідентичності, платформа «Локальна історія» займає особливе місце. Вона стала одним із найпомітніших і найякісніших медіапроєктів, який не лише популяризує історичні знання, а й виконує важливу функцію формування історичної пам'яті та культури (рис.2.1).

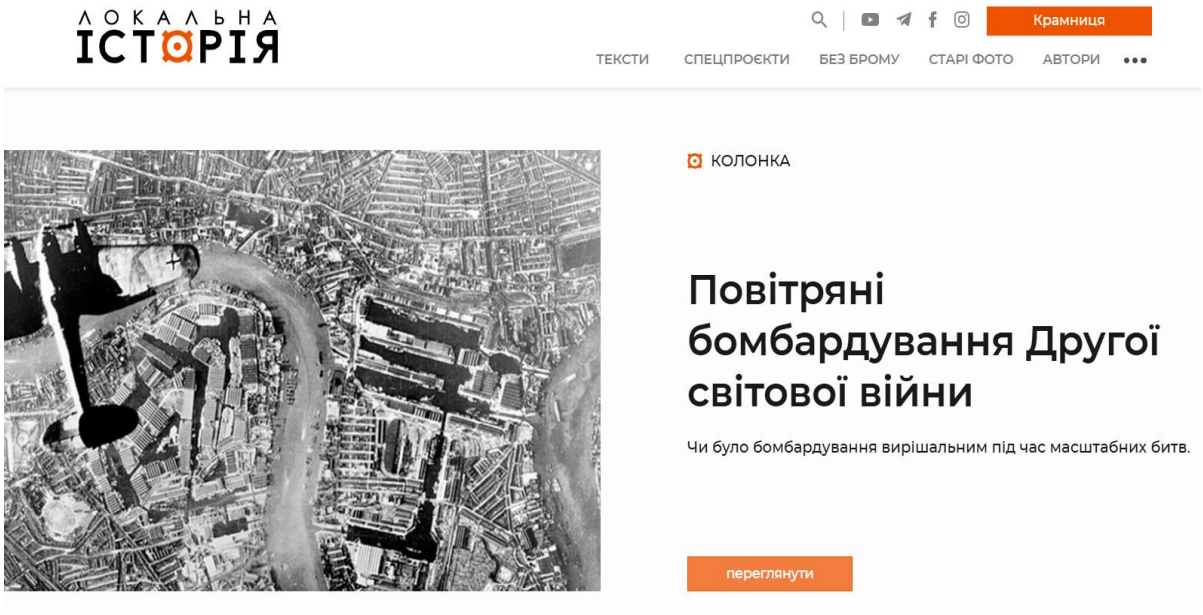

Рис. 2.1 Офіційний сайт «Локальна історія». Джерело :[43].

Одним із найважливіших досягнень платформи «Локальна історія» є саме її здатність побачити й показати цей широкий горизонт – спроба подати українську історію не фрагментарно, не як сукупність великих баталій, гучних імен та державних актів, а як цілісний, багатовимірний простір.

Дослідження феномену формування української державності та національної ідентичності доцільно здійснювати шляхом аналізу локальних подій, регіональних наративів та біографій пересічних громадян, таких як фермери, вчителі, учасники підпільного руху та вимушені переселенці. Такий підхід, що реалізується в рамках проекту «Локальна історія», дозволяє виявити

взаємозв'язок між мікроісторичними процесами, що відбуваються на рівні окремих родин (часто пов'язаних із травматичним досвідом, замовчуванням та витісненням подій), та макрорівневими структурами формування ширших державних ідентичностей. Це сприяє глибшому розумінню комплексних механізмів становлення нації.

У межах проєктів «Локальної історії» систематизовано наративи індивідуумів, які стали свідками та безпосередніми учасниками значущих історичних подій середини XX століття. Зокрема, зібрані інтерв'ю охоплюють досвід індивідуального сприйняття страху в період 1930-х років, досвід вимушених депортацій у 1940-х роках, а також процес реінтеграції та відновлення після руйнувань у 1950-х роках.

Ці емпіричні дані, представлені у формі усних свідчень, мають значно більшу цінність, аніж просте доповнення до академічних джерел чи підручників. Вони є ключовим елементом для розуміння механізмів формування колективної пам'яті. Колективна пам'ять не обмежується лише подіями, які сприймаються як позитивні або святкові. Вона також включає в себе травматичний досвід та події, що викликають скорботу (рис 2.2).

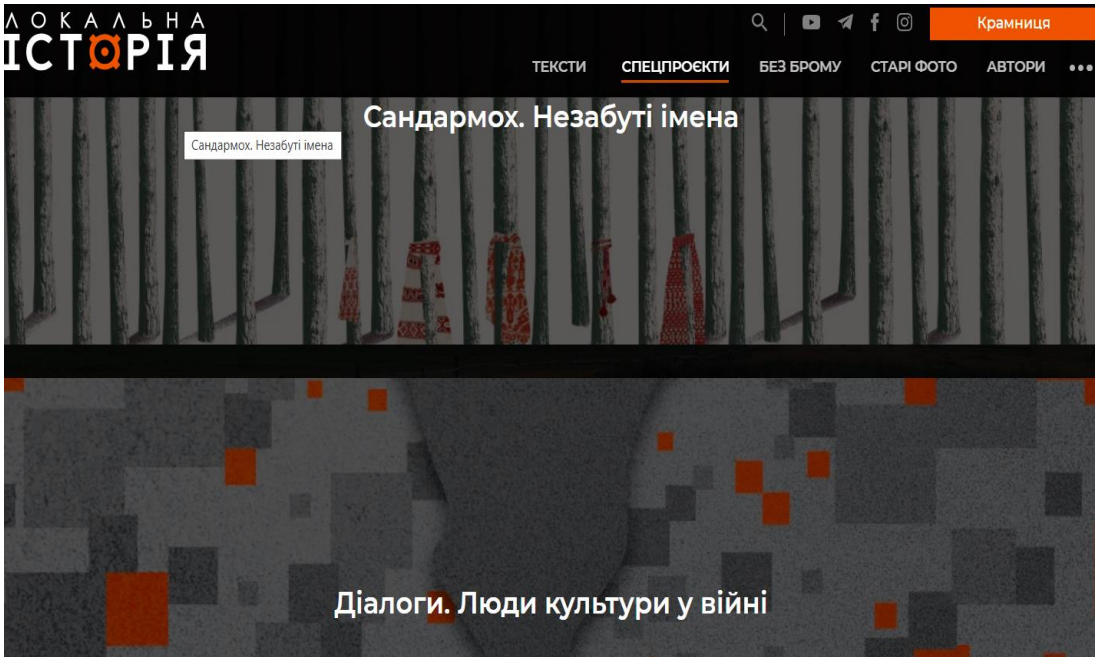

Рис. 2.2 Спецпроєкт «Сандармох. Незабутні імена» платформи «Локальна історія». Джерело : [19]

З плином часу актуальність збереження та аналізу цих першоджерел зростає. Забезпечення їх доступності та інтеграції в науковий дискурс є критично важливим для запобігання втраті цінних свідчень, що можуть суттєво вплинути на повноту та об'єктивність історичного наративу.

Документальні фільми, архівні дослідження та реконструкція сімейних наративів, розроблені командою платформи, є критично важливими інструментами для глибокого осмислення українським суспільством своєї історії. Ці методології сприяють не лише засвоєнню нової інформації, а й інтенсивному емоційному переживанню та подальшій когнітивній реструктуризації історичних подій. Такий підхід забезпечує формування зрілого історичного наративу, що є необхідним для країни, яка впродовж століття вдруге переживає масштабні воєнні конфлікти, значні людські втрати та руйнування. Зазначена стратегія сприяє відходу від спрощеної, так званої «зручної» інтерпретації історії на користь багатогранного та рефлексивного її розуміння.

На платформі «Локальна історія» успішно інтегруються сучасні технології та мультимедійні формати, щоб зробити історичний контент доступним і цікавим для широкої аудиторії. Від традиційних текстових матеріалів до візуальних і аудіовізуальних продуктів – на сайті «Локальна історія» активно використовуються новітні формати для того, щоб досягти максимальної взаємодії з глядачем і слухачем (рис.2.3).

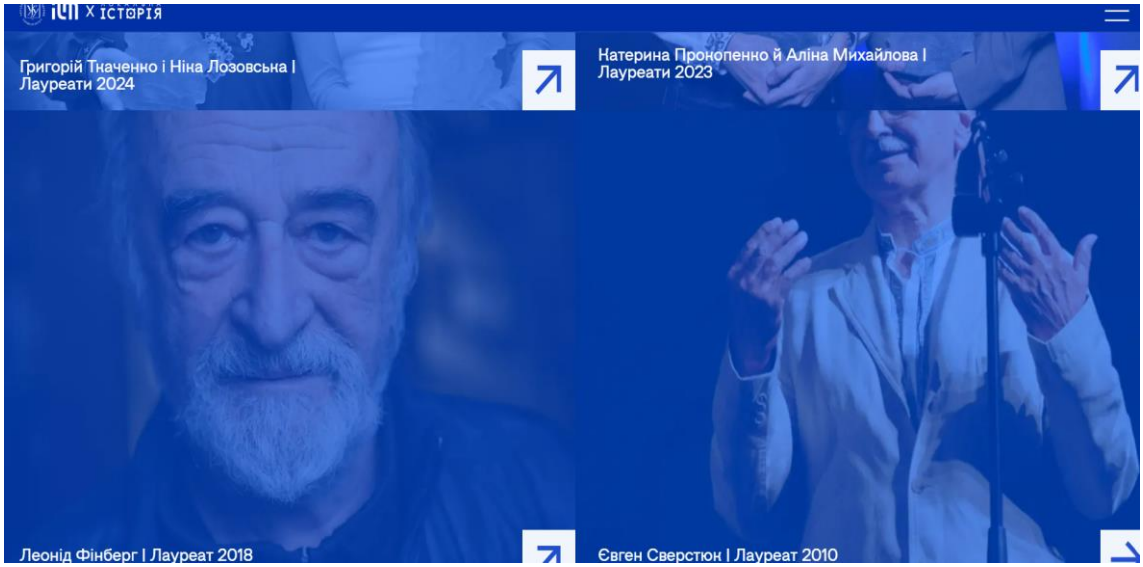

Рис. 2.3 Аудіовізуальні ефекти спецпроєкту «Світло справедливості» на платформі «Локльна історія». Джерело : [20]

Серед найбільш популярних інструментів, що використовуються платформою, є відеоінтерв'ю з істориками, очевидцями подій, експертами, а також подкасти, які створюють додаткові можливості для глибоких роздумів під час прослуховування. Подібні формати дозволяють зануритися в атмосферу історичних подій і спостерігати за їх розвитком через розповіді тих, хто пережив їх на власному досвіді. Це особливо цінно для молодої аудиторії, яка звикла до швидкого споживання контенту в мобільних додатках, відео і подкастах, що є найбільш звичними для них форматами.

Окрім цього, інтерактивні карти, що відображають історичні події в географічному та часовому контекстах, надають можливість глядачеві не лише сприймати інформацію, але й самостійно досліджувати її. Це важливо, адже у світі, де інформація часто стає фрагментованою, інтерактивність дає можливість побачити історію як зв'язаний, неперервний процес. Читач чи глядач може самостійно пересуватися по карті, змінювати параметри пошуку, порівнювати різні події й, таким чином, дізнаватися більше про окремі аспекти історії.

Документальні фільми, що створюються в межах платформи, переносять глядача в емоційно насичене середовище подій, сплітаючи документальні кадри, інтерв'ю та реконструкції. Ці проекти не просто передають факти, а й через обробку візуальних і звукових матеріалів створюють у глядачів глибоке розуміння історичних моментів, викликаючи емоційну реакцію і потребу в рефлексії. Але важливим є те, що платформа не зупиняється на окремих публікаціях чи відео. Вона активно працює над створенням системних спецпроєктів, кожен з яких висвітлює одну конкретну тему чи історичну подію в глибокому й комплексному форматі. В рамках таких спецпроєктів зібрані різноманітні медіа-формати, що дають можливість розглядати події з різних точок зору — з історичної, соціальної, культурної та навіть емоційної. Це дозволяє побачити повну картину події і краще зрозуміти її вплив на сучасність. Таким чином, «Локальна історія» є чудовим прикладом того, як можна

поєднувати традиційні методи вивчення історії з новими технологіями. Це не просто подача інформації, а створення інтерактивного, емоційного й багатогранного досвіду, який залучає аудиторію, мотивує її до глибшого занурення в історію та розширює межі її сприйняття. В результаті, історія перестає бути сухими фактами і перетворюється на живу, діалогічну частину нашої культури.

2.2 Мультимедійні формати роботи «Локальна історія»

Проєкт «Локальна історія» є вагомим у царині публічної історії та популяризації регіональної спадщини в Україні. Його успіх значною мірою ґрунтується на ефективному використанні різноманітних мультимедійних форматів, які дозволяють охопити широку аудиторію та представити історичний матеріал у доступний та інтерактивний спосіб.

«Локальна історія» активно використовує свій вебсайт як центральну платформу для публікації науково-популярних статей, досліджень, інтерв'ю та новин. Текстовий формат дозволяє глибоко розкривати теми, надавати детальний аналіз подій та персоналій. Важливою особливістю є інтеграція текстів з іншими мультимедійними елементами, такими як фотографії, карти та відео, що збагачує читацький досвід та забезпечує комплексне сприйняття інформації. Використання SEO-оптимізації для текстового контенту також сприяє більшій видимості матеріалів проєкту в пошукових системах.

Візуальні матеріали відіграють ключову роль у візуалізації історії та створенні емоційного зв'язку з аудиторією. «Локальна історія» активно застосовує:

1. Архівні фотографії та ілюстрації: Вони є незамінним джерелом для відтворення атмосфери минулих епох, документування подій та представлення історичних осіб.

2. Сучасні фоторепортажі: Фотографії з експедицій, розкопок, пам'ятних місць та історичних реконструкцій дозволяють демонструвати актуальність історії та її зв'язок із сьогоденням.

3. Інфографіка та карти «Українці на картах»: Ці інструменти ефективно візуалізують складні статистичні дані, історичні маршрути, територіальні зміни та інші географічні аспекти, роблячи інформацію більш зрозумілою та легкою для сприйняття. Зокрема, проєкт «Атлас» є результатом співпраці між ініціативою «Локальна історія», спільною магістерською програмою «Майбутнє спадщини: історія, культура, література» Українського Католицького Університету (УКУ) та Ноттінгемського університету, а також Центром українсько-польсько-словацького пограниччя УКУ. Реалізація проєкту здійснюється в рамках навчально-дослідницької лабораторії "Цифрове картографування" під керівництвом Віталія Ляски. Основний внесок у його виконання роблять магістранти вищезазначеної програми, які працюють під науковим керівництвом кваліфікованих дослідників.

Метою проєкту є вичерпне документування всіх географічних локацій, відвіданих ключовими історичними постатями, що є об'єктами дослідження «Атласу». Натомість, фокус зосереджено на вибірковому представленні місць, які відіграли знакову роль у біографії героя/героїні, а саме: де відбулися важливі події, ключові зустрічі або були прийняті доленосні рішення. Ці локації представлені в хронологічній послідовності. Вся текстова інформація, включно з цитатами, супроводжується посиланнями на джерельну базу, а також доповнюється релевантними візуальними матеріалами за наявності.

Кожна біографічна картка містить перехресні посилання на інших відомих діячів, з якими перетиналися життєві шляхи центральної постаті. Очікується, що подальше розширення бази даних "Атласу" дозволить візуалізувати комплексну мережу взаємозв'язків між видатними українськими особистостями в глобальному масштабі.

4. 3D-моделі та віртуальні реконструкції «Пройдіть шляхами видатних українців». Хоча менш поширені, ніж інші формати, вони мають величезний

потенціал для відтворення втрачених архітектурних об'єктів або історичних ландшафтів, пропонуючи унікальний інтерактивний досвід (рис. 2.4).

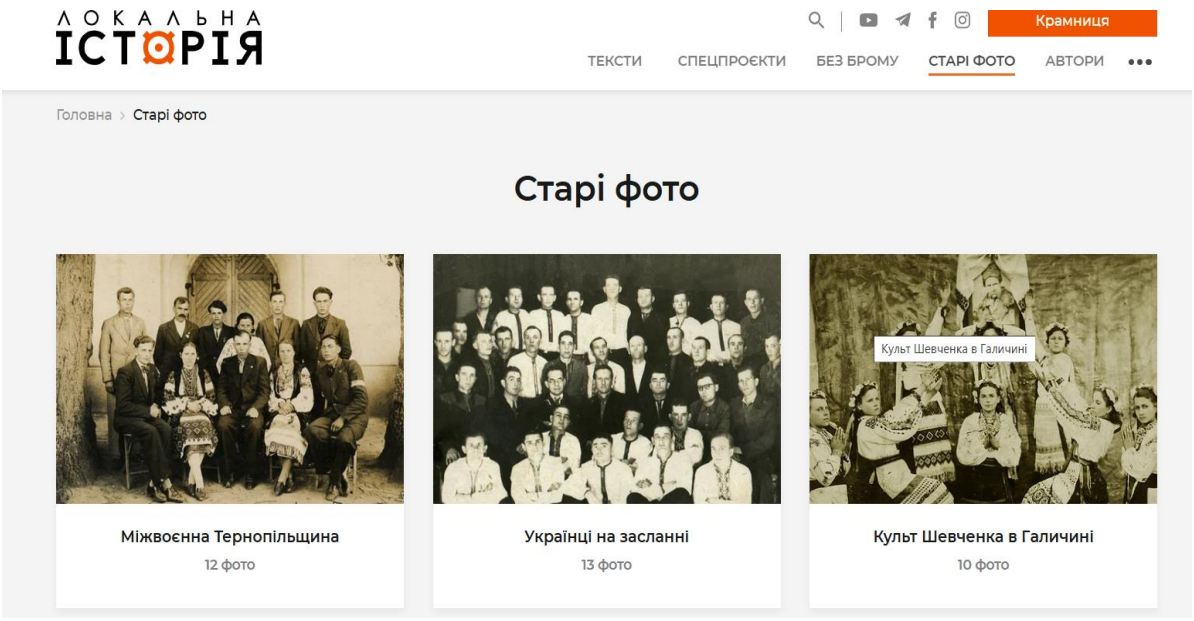

Рис. 2.4. Історична фотогалерея як складник мультимедійних форматів роботи платформи «Локальна історія». Джерело : [21].

Проєкт створює власні відеоматеріали, які поєднують розповідь з архівними кадрами, інтерв'ю з істориками та очевидцями. Це дозволяє динамічно та захопливо подавати складні історичні теми. Запис інтерв'ю з місцевими жителями, краєзнавцями та істориками є надзвичайно цінним для збереження усної історії та надання персонального виміру історичним подіям.

Онлайн-архів усних та візуальних джерел під назвою «Жива історія» є результатом міждисциплінарної інтеграції гуманітарних наук та цифрових технологій у контексті Digital Humanities. Розробка цього архіву відбулася на початку 2022 року в рамках співпраці між проєктом «Локальна історія», Центром досліджень українсько-польсько-словацького пограниччя та Гуманітарним факультетом Українського Католицького університету. Фінансова підтримка була надана Вічним фондом «Броди-Лев» та Вічним фондом імені Тиміша та Ґеновефи Шевчуків.

На порталі «Жива історія» представлено вибірку усноісторичних свідчень та візуальних джерел, зібраних протягом кількох десятиліть, що охоплюють

період з початку 1900-х до 2022 року. Ця онлайн-платформа структурована на три основні функціональні модулі: розділ очевидців, фототека та географічна мапа. Інтегрована система багаторівневого пошуку забезпечує ефективну навігацію та аналіз даних на трьох ключових взаємопов'язаних рівнях: географічному, хронологічному та тематичному. Така архітектура дозволяє проводити дослідження як на макро-, так і на мікрорівні.

Представлені на порталі інтерв'ю з носіями усної історії та візуальні матеріали з приватних архівів формують унікальний комплекс об'єктів нематеріальної культурної спадщини. Доступ до цих раніше неопублікованих свідчень та візуалізацій минулого виходить за межі простої статичної фіксації культурної спадщини. Він слугує інструментом для моделювання інклюзивної політики національної пам'яті, сприяє формуванню національної ідентичності українців, а також забезпечує деколонізацію суспільного мислення та збереження історичної пам'яті (рис.2.5)

.

Рис.2.5. Онлайн-архів усноісторичних та візуальних джерел «Жива історія». Джерело: [46].

Аудіоформат подкастів стає дедалі популярнішим, дозволяючи слухачам отримувати історичний контент під час повсякденних справ. "Локальна історія" може використовувати подкасти для обговорення конкретних тем, інтерв'ю чи серійних лекцій.

Ключовою особливістю подкастів «Локальної історії» є їхнє зосередження на регіональній та мікроісторії. Замість висвітлення загальновідомих історичних подій на національному рівні, проєкт поглиблюється у малодосліджені або зовсім невідомі епізоди з минулого окремих міст, сіл, громад та родин. Це дозволяє розкривати багатогранність української історії, показуючи її через призму локальних наративів. Такий підхід робить історію більш зрозумілою та близькою для слухача, оскільки він може знайти зв'язок з історією свого рідного краю.

Подкасти «Локальної історії» виконують важливу функцію популяризації наукових досліджень. Багато матеріалів ґрунтуються на архівних даних, наукових працях та інтерв'ю з істориками, краєзнавцями та свідками подій. Проте, подача інформації здійснюється в доступній та цікавій формі, що робить її зрозумілою широкому загалу, а не лише фахівцям. Це сприяє підвищенню історичної обізнаності суспільства та заохочує до самостійного вивчення історії.

Важливою рисою подкастів є залучення експертів та використання "живих" свідчень. До обговорення тем запрошуються провідні історики, архівісти, етнографи, що забезпечує наукову достовірність та глибину матеріалу. Окрім того, значна увага приділяється записам інтерв'ю зі старожилами, нащадками тих, хто був безпосереднім учасником або свідком історичних подій. Це додає подкастам емоційності, автентичності та дозволяє слухачам почути "голоси минулого", що є надзвичайно цінним для розуміння історії (рис.2.6).

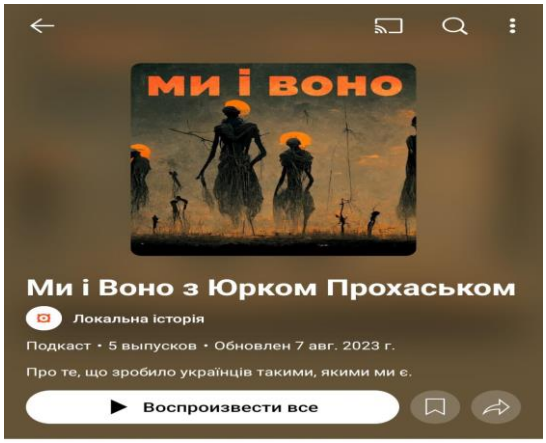

Рис. 2.6. Подкасти «Локальної історії». Джерело: [14].

Подкасти «Локальної історії» демонструють різноманітність форматів та тематик. Це можуть бути як монологічні розповіді ведучого, так і діалоги з експертами, обговорення за круглим столом, репортажі з місця подій. Тематика охоплює широкий спектр історичних періодів та явищ: від давнини до сучасності, від історії окремих будівель до масштабних суспільних рухів, від побуту та культури до політичних подій та конфліктів. Така різноманітність дозволяє підтримувати постійний інтерес аудиторії та задовольняти різні запити.

Зокрема, порушуються такі теми: «Битва за південь», «Яким був підень за часів Київської Русі», «Святкувати під час війни нормально?», «Історичні міфи та як вони впливають на нації» тощо.

У своїх подкастах команда «Локальної історії» поєднує наукову глибину, журналістську чесність і художню майстерність. Вони працюють із архівами, спогадами, живими голосами свідків, думками істориків і перетворюють усе це на захопливу, емоційну й дуже особисту розповідь. Адже за кожною датою, за кожним фактом люди, їхній біль, надії, боротьба, мрії. Ці подкасти не просто розповідають історію з підручників. Вони про конкретних людей у конкретному часі й просторі: про мешканців півдня України, чиє минуле викривлено імперськими наративами; про двадцять молодих націоналістів, розстріляних у Станиславові; про місто Львів, яким він був 100 років тому; про родини, депортовані в Казахстан; про митців, які шукали себе між світами.

Автори та гості подкасту порушують незручні, але необхідні теми: історичні травми, колективне замовчування, національну пам’ять, вплив імперських наративів, а також особисті переживання, які виникають на перетині великої історії та приватного життя. Це формат для тих, хто готовий слухати, ставити запитання, переосмислювати і не боятися зіштовхнутися з неприємною правдою – про себе, про своїх предків, про свою країну .Назва проекту «Ми і Воно» – це символічне формулювання, де «Ми» це люди, суспільство, громада, а «Воно» – це історія як щось велике, важке, іноді агресивне чи незрозуміле: імперська спадщина, війни, репресії, ідеології, тоталітарне минуле. Подкаст досліджує, як ми можемо знайти з цим «Воно» спільну мову – або розірвати

токсичний зв’язок. У подкасті «Ми і Воно» ведеться глибока, чесна й часто болісна розмова про те, як ми – українці – співіснуємо з власним минулим, як пам’ятаємо, забуваємо, витісняємо чи, навпаки, повертаємо те, що здавалося втраченим. Це простір не лише для фактів, а для рефлексії, емоцій, внутрішніх суперечностей і пошуків відповідей, які неможливо знайти в підручниках. У центрі обговорення –питання, яке хвилює кожного, хто хоч раз задумувався про власну ідентичність.

Використання соціальних медіа та інтерактивних інструментів є важливим для залучення сучасної аудиторії:

1. Соціальні мережі (Facebook, Instagram, YouTube тощо): Проєкт активно присутній у цих мережах, публікуючи короткі пости, фото, відео та анонси подій. Це дозволяє підтримувати постійний зв'язок з аудиторією, отримувати зворотний зв'язок та поширювати контент (рис.2.7).

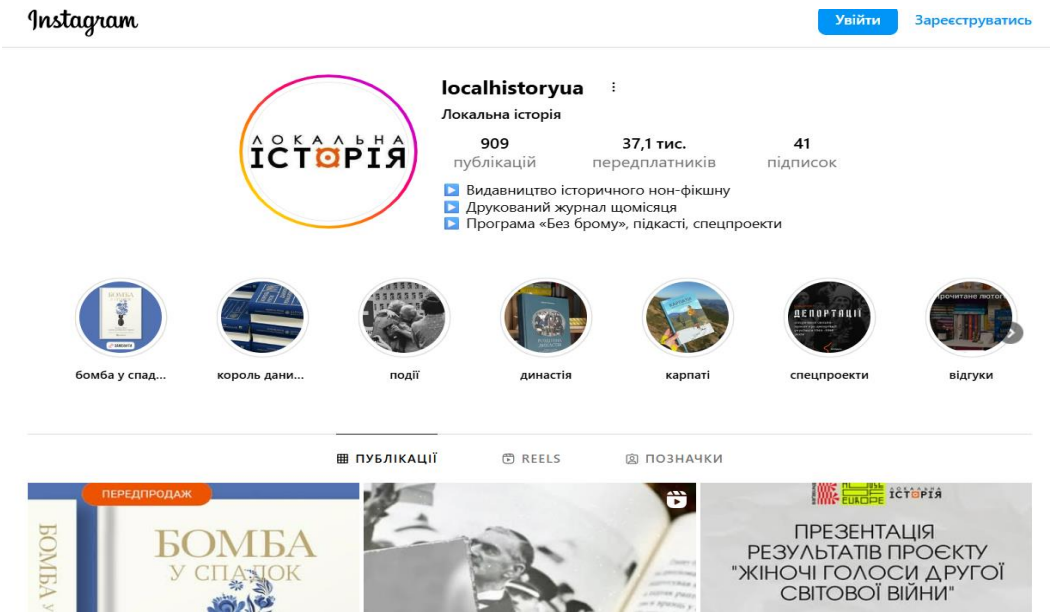

Рис. 2.7 Офіційна сторінка у Інстаграм «Локальна історія» Джерело: [43].

2. Вебінари та онлайн-лекції: Проведення інтерактивних заходів у форматі вебінарів дозволяє охопити аудиторію по всій Україні та за її межами, сприяючи обговоренню та дискусіям.
3. Краудсорсинг та спільні проєкти: Залучення спільноти до збору інформації, фотографій або свідчень через онлайн-платформи є ефективним способом розширення бази даних проєкту та залучення аудиторії.

Комплексне та систематичне використання різноманітних мультимедійних форматів є ключовою стратегією проєкту «Локальна історія». Інтеграція тексту, фото, аудіо, відео та інтерактивних елементів не лише підвищує привабливість та доступність історичного контенту, але й сприяє глибшому розумінню та збереженню культурної спадщини. Постійне впровадження нових технологій та адаптація до змін у медіа-ландшафті дозволяють "Локальній історії" залишатися на передовій публічної історії в Україні.

2.3. Історичний нон-фікшн мультимедійної онлайн-платформи «Локальна історія»

«Локальна історія» це сучасне українське видавництво, що спеціалізується на публікації історичного нон-фікшну, мемуарної літератури та документалістики. Його діяльність спрямована на глибоке осмислення минулого через правдиві, перевірені факти, архівні документи, усну історію та досвід очевидців. У 2018 році проєкт «Локальна історія» перейшов із суто дослідницької та медійної ініціативи до формату друкованого журналу, який отримав однойменну назву. Цей етап став справжнім проривом у сфері історичної публіцистики в Україні. Він дозволив авторам і редакторам перейти від окремих історичних експедицій та онлайн-статей до створення регулярного, глибокого, якісного продукту, що поєднує в собі наукову достовірність і популярний стиль.

Від самого початку журнал «Локальна історія» вирізнявся серед українських друкованих видань завдяки високим стандартам оформлення та змісту. Для його створення використовувався щільний, якісний папір, який дозволяв передати всі деталі архівних і сучасних фотографій, продуманий дизайн із глибокою повагою до візуального порядку та ідентичності, а також структурований підхід до подачі інформації. Кожен номер журналу перетворювався на історичну подорож , де читач міг зануритися у багатогранний світ українського минулого – через тексти, візуальні матеріали, мапи, спогади, діалоги з експертами та живими свідками подій. Видання стало унікальним

поєднанням наукової точності та журналістської емоційності , що дозволяло охопити широку читацьку аудиторію — від студентів до викладачів, від освітян до краєзнавців, від істориків-аматорів до академічних дослідників.

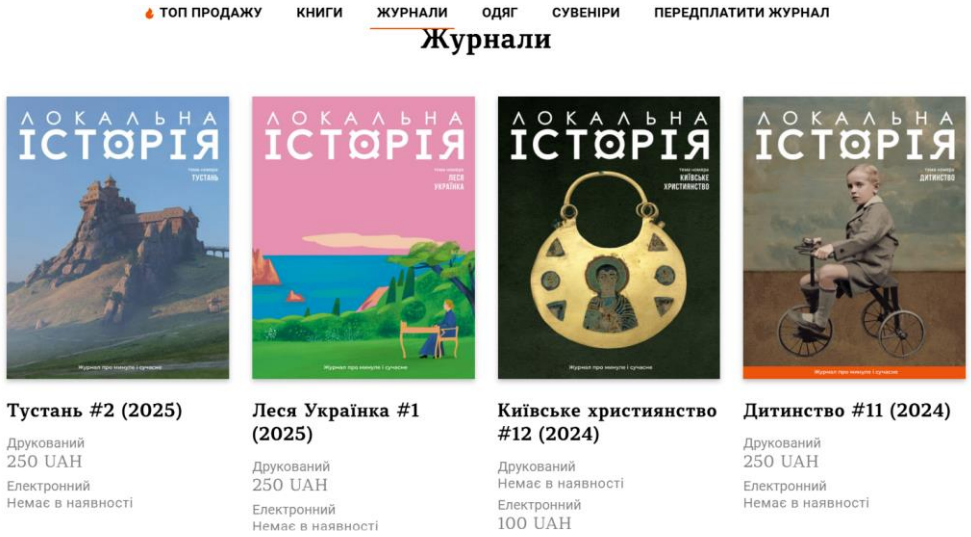

Рис.2.8. Журнал «Локальна історія». Джерело [34].

Структура журналу «Локальна історія» ґрунтується на кількох тематичних напрямах:

1. історичні розвідки (ґрунтовні тексти, створені на основі архівних джерел і присвячені значущим, але часто маловідомим подіям українського минулого); авторські інтерв'ю (бесіди з істориками, музейниками, письменниками та громадськими діячами, які формують сучасне бачення історії);
2. розділ усної історії (унікальні свідчення людей, що пережили драматичні події XX століття, такі як війни, депортації, репресії, голодомори);
3. фотопроєкти та архівні добірки (візуальні матеріали, що відтворюють епохи, настрої, людей і простори);
4. рубрика локальних контекстів (матеріали з регіонів України, які розкривають унікальну, часто ще не описану історію кожного міста чи села).

Окремої уваги заслуговує й виховна функція видання – журнал не лише інформує, а стимулює критичне мислення, підштовхує до переосмислення усталених уявлень про минуле, відкриває нові теми для дискусій у суспільстві.

У результаті, завдяки поєднанню візуальної естетики, достовірності, емоційності та аналітичності, «Локальна історія» стала не просто журналом, а

культурним явищем, яке змінило підходи до розповіді про минуле в українському медіапросторі.

Вже у 2024 році проєкт вийшов на новий рівень – масштабувався до повноцінного книжкового видавництва. Це стало важливим етапом у розвитку «Локальної історії» як культурного явища. Команда уклала угоди з провідними українськими істориками, дослідниками, журналістами та письменниками, які працюють у жанрі нон-фікшн. До кола авторів увійшли фахівці, здатні цікаво, об’єктивно й відповідально подавати складні історичні теми. Також , видавництво вийшло на міжнародний рівень , розпочавши співпрацю з такими авторитетними закордонними партнерами, як Єльське університетське видавництво (Yale University Press) та Принстонське університетське видавництво (Princeton University Press) . Це дозволяє українським читачам знайомитися з актуальними світовими історичними дослідженнями, адаптованими для локального контексту.

Рис. 2.9. «Коротка історія мандрів» (історичний нон-фікшн платформи «Локальна історія»). Джерело: [8].

До інформаційно-комунікаційних проєктів належить «Карпати. Коротка історія мандрів» Авторка книги – Ірина Пустиннікова, знана журналістка, краєзнавиця та дослідниця – запрошує читача у захопливу мандрівку у часі, де сторінками замість гірських стежок проступають обриси людей, краєвидів, надій і відкриттів.

Центральним об'єктом цього дослідження є період кінця XIX – початку XX століття, позначений трансформацією Карпатського регіону з маловідомої території в об'єкт наукового, інтелектуального та рекреаційного інтересу. На цьому етапі, що передував формуванню масового туризму, спостерігалася інтенсифікація інтересу до Карпат з боку представників інтелігенції, науковців, дослідників та тих, хто прагнув до автентичного досвіду.

Паралельно з цим відбувалося інституційне становлення туристичної інфраструктури, що включало створення перших туристичних організацій, відкриття притулків, а також розробку картографічних матеріалів та маршрутів. Ці процеси поклали початок формуванню нової, туристичної, історії Карпат. Робота присвячена аналізу початкових етапів інтеграції Карпат у європейський публічний простір, де гори розглядалися не лише як природний об'єкт, а й як простір для самопізнання.

Використання архівних матеріалів, фотодокументів, подорожніх записів та епістолярної спадщини дозволяє виявити ключові елементи цього періоду: суб'єктивні враження, спостереження, естетичні описи та прагматичні оцінки. Наратив відображає багатогранність соціальних взаємодій та представлений через призму досвіду різноманітних акторів, включаючи місцеве населення (зокрема, гуцулів), європейських туристів, фотографів та представників залізничної індустрії [35].

Видання ілюстроване понад 200 унікальними зображеннями – старими фотографіями, листівками, графікою, які раніше були недоступні широкому загалу. Завдяки цим візуальним матеріалам Карпати постають не як абстрактна локація, а як живий організм, що дихає спогадами, історіями і мріями. Візуальні матеріали є невіддільним компонентом наукового тексту, функціонуючи не лише як допоміжні елементи, а й як самостійні історичні джерела. Вони надають унікальну можливість ретроспективного аналізу минулих епох, зокрема періодів, для яких характерними були сповільнені, але інтенсивніші форми подорожей, що сприяло глибшому формуванню вражень [35].

Представлене видання, з його чіткістю, точністю та оригінальним підходом, демонструє високий рівень поваги до читача, стимулюючи критичне мислення, рефлексію та повторне звернення до змісту. Для науковців-істориків воно є цінним джерелом інформації. Для осіб, що займаються туристичною діяльністю, книга виступає джерелом інспірації. Для фахівців у галузі історії вона є взірцем репрезентації минулого в захопливій, візуально насиченій та багатоплановій формі.

Зрештою, праця «Карпати. Коротка історія мандрів» фокусується на взаємозв'язку між людським сприйняттям та формуванням ландшафтів, підкреслюючи роль емоційного та уявного компонентів у конструюванні географічного простору. Вона трактує подорож як багаторівневий процес, що охоплює не лише просторовий та часовий виміри, а й інтроспективний аспект самопізнання.

Важливим інформаційно-комунікаційним проєктом є «Сила опору. Українці в радянських таборах». Дана праця не обмежується компіляцією біографічних даних, а є фундаментальним літописом стійкості людського духу. Вона репрезентує епічне полотно про людську гідність, що розкривається через призму реальних життєвих траєкторій індивідів, які протистояли екстремальним умовам радянського терору. Це дослідження є суттєвим внеском у сучасну українську історіографію, надаючи один із ключових голосів у дискурсі про спадщину тоталітаризму.

Книга охоплює 25 історій українців, яких об’єднала спільна доля: сталінські репресії, катівні НКВС, тюремні етапи, багаторічні вироки у таборах Сибіру, Казахстану, Колими, Мордовії. Але найголовніше – їх усіх поєднує не трагедія, а опір . Опір не лише системі, а й безнадії, страху, забуттю.

Автори книжки, команда проєкту «Локальна історія», понад десять років знімали документальні інтерв’ю, вели архівні пошуки, їздили в експедиції, зустрічалися зі свідками, їхніми рідними, однодумцями, науковцями, дослідниками. Ця праця результат тисяч сторінок документів, сотень годин свідчень, тисяч кілометрів доріг, пройдених задля того, щоб зберегти пам’ять.

Багато з цих історій оприлюднено вперше. Герої книги – це реальні люди, кожен з яких мав своє життя, свої мрії, плани, родину. Але їхній шлях обірвала машина репресій. Серед них є і зовсім юні – студенти, гімназисти, підлітки, які поширювали листівки або збирали книги. Є люди старшого віку – селяни, які виступали проти колективізації, інтелігенція, що наважувалась мислити вільно. Священники, що не зреклися віри. Жінки, які пройшли табори разом із чоловіками. Всі вони – лицарі духу, навіть якщо про це ніколи не говорили вголос.

Кожен розділ книги побудований як інтимна розповідь – сповнена болю, втрат, але водночас неймовірної сили. Тут є розповіді про арешти, слідство, «тройки», розстріли без вироку, перевиховання, етапи, табори, голод, каторжні роботи. Але водночас – і про дружбу в неволі, підтримку між в’язнями, таємні молитви, таборову поезію, жарти, силу віри, здатність бачити світло навіть у мороці.

Книжка містить архівні світлини, сторінки з таборових справ, фрагменти листів і документів, які досі зберігають запах часу. Ці візуальні матеріали не є лише ілюстрацією — вони доповнюють, підсилюють і поглиблюють наратив, надаючи кожній історії ще більшої автентичності й проникливості. Особливою рисою книги є відсутність пафосу

Книга дає змогу зрозуміти, що виживання у ГУЛАГу – це не лише фізична витривалість, а й духовне свідчення, моральна незламність, щоденний подвиг без зброї в руках.

Назва «Сила опору» ефективно відображає центральну концепцію дослідження. Поняття опору слід розглядати не виключно як прояв бунту, протесту чи збройного протистояння. Натомість, опір є фундаментальним механізмом збереження ідентичності, відстоювання істини, підтримання альтруїстичних зв'язків та незмінної віри в справедливість. Ця сила характеризується відсутністю зовнішніх, демонстративних проявів, проте вона є вирішальним фактором у збереженні психоемоційної стійкості індивіда в умовах деперсоналізації, деградації та тортур.

До інформаційно-комунікаційних проєктів належить створення архіву «Жива історія», який ліг в основу журнальних матеріалів. Журнал задумали як міст між академічною історією та широкою аудиторією, щоб показати, чому історія важлива для розуміння сьогодення та формування майбутнього. Журнал поєднує наукову достовірність із доступною мовою та сучасним дизайном [24].

Кожен номер частково тематичний: третина контенту присвячена певній історичній чи культурній проблематиці, наприклад, історії Донбасу, українських євреїв, Чорнобильській трагедії, українському кіно чи ролі води в історії України. Водночас видання охоплює широкий спектр тем – від локальних історій сіл і містечок до постатей українців, які досягли успіху за кордоном, та розвінчування міфів, створених радянською пропагандою чи суспільними стереотипами.

Матеріали журналу створюють відомі українські історики, журналісти, фотографи та письменники, серед яких Ярослав Грицак, Сергій Плохій, Оля Гнатюк, Юрій Винничук, Галина Пагутяк, Діана Клочко, Максим Безпалов, Андрій Любка, Віталій Гайдукевич, Мирослав Волощук, Іван Хома та багато інших. У журналі публікують інтерв'ю з лідерами думок, історичні розвідки, репортажі, фотопроєкти та мистецькі есе.

Наприклад, у різні роки з'явилися розмови з Сергієм Жаданом, Мустафою Джемілєвим, Тімоті Снайдером, Наталею Яковенко та іншими. Теми номерів резонують із сучасністю, наприклад, у 2024 році один із випусків був присвячений Революції Гідності, де розглядалися суди над убивцями Небесної Сотні, хроніка подій Майдану та історії окремих учасників.

Особливістю журналу є використання унікальних архівних матеріалів і фотографій, які рідко доступні у вільному доступі. Команда працює без окремого більд-редактора, тож усі члени редакції долучаються до формування візуального стилю, що додає виданню автентичності. Редакція журналу базується у Львові, а її осередком є громадська організація «Локальна історія», яка співпрацює з Українською Галицькою Асамблеєю.

Головним редактором є Віталій Ляска, науковим редактором — Юрій Пуківський, а серед ключових членів команди — редакторка Інна Березніцька,

піар-менеджерка Аліна Брода, дизайнерка Галина Андрушкевич-Ардан та більд-редакторка Катерина Москалюк. Над текстами працює науковий редактор, який перевіряє факти та джерела, а автори підбираються залежно від теми номера — від фахових істориків до журналістів і культурологів. Робота редакції відбувається в гібридному форматі: переважно онлайн, але іноді в офісі на вулиці Технічній у Львові.

Журнал виходить у глянцевому форматі з високоякісним дизайном і друком. Кожен номер містить близько 100 сторінок контенту. Ціна варіюється залежно від випуску: наприклад, у 2020 році номер коштував 95 грн, у 2022-му – 271 грн, а у 2024-му – 303 грн. Передплату можна оформити через сайт видавництва, Укрпошту чи Нову пошту, з можливістю подарункових сертифікатів. Доставка здійснюється по всій Україні, а для замовлень від певної суми (наприклад, 349 грн у Книгарні «Є») доступна безкоштовна доставка. Окрім друкованих випусків, деякі номери доступні в електронному форматі, причому окремі випуски (наприклад, про Шухевича та Бандеру) у 2024 році зробили майже безкоштовними (за 1 грн) у відповідь на знищення музею Шухевича. У 2024 році «Локальна історія» запустила власне видавництво, дебютувавши з книгою Ірини Пустиннікової «Карпати. Коротка історія мандрів», яка стала однією з найпопулярніших. Також вийшли книги, як-от «Король Руси Данило Романович. Політична біографія» та «Розділена династія. Родинна історія російського й українського націоналізмів». Видавництво активно співпрацює з онлайн-книгарнями, такими як «Лабораторія» та «Книгарня «Є»», пропонуючи безкоштовну доставку та кешбек [24].

2.4 Специфіка спецпроєктів «Локальної історії»

Під час своєї діяльності мультимедійна платформа «Локальна історія» реалізувала велику кількість різнопланових спеціальних проєктів, кожен із яких був присвячений унікальній темі, пов’язаній з минулим України, її культурною спадщиною, а також збереженням і переосмисленням національної пам’яті.

Основна мета цих ініціатив полягала у глибокому дослідженні, актуалізації й популяризації української історії, культури та колективної пам'яті як невіддільної складової сучасної ідентичності українців. Змістовне наповнення проєктів охоплює широкий спектр тем – від локальних, регіональних історичних розвідок, які зосереджуються на особливостях життя різних громад, міст і сіл України, до масштабних досліджень національних трагедій, історичних зламів, воєн, депортацій, репресій, а також значущих суспільних процесів, які впливали на формування української державності.

У рамках цих проєктів велика увага приділяється особистим історіям спогадам свідків подій, наративам пересічних українців, які пережили важкі історичні періоди. Це дає змогу побачити історію не лише з позиції фактів і дат, а через призму людських доль, виборів і цінностей. Пропоную ознайомитися з основними проектами

«Дисиденти» – спеціальний проєкт мультимедійної платформи «Локальна історія» присвячений постатям політичних в'язнів радянського режиму – мужнім людям, які в умовах тоталітарної системи мали сміливість відкрито виступати на захист прав людини, свободи слова, національної гідності та совісті. Йдеться про відомих дисидентів, учасників правозахисного руху, котрі за свою принципову позицію зазнали переслідувань, арештів, таборів, примусових психіатричних ув'язнень і заслань (рис. 2.10).

Рис 2.10. Спецпроєкт «Дисиденти». Джерело: [5].

Серед героїв проєкту – Василь Овсієнко, який після арештів став одним із найактивніших літописців українського дисидентського руху; Мустафа Джемілєв – символ опору кримськотатарського народу; Степан Хмара – незламний борець за українську державність; Мирослав Маринович – один із засновників Української Гельсінської групи, який і досі є моральним авторитетом у правозахисному середовищі.

Особливістю проєкту є його емоційна та глибоко особиста складова. Тексти Христини Коціри – це не просто журналістські інтерв'ю чи аналітичні огляди, а щемкі психологічні портрети, у яких крізь деталі, спогади, інтонації проглядається внутрішній світ героїв, їхній біль, віра, сумніви й переконання. Фотографії Олександра Хоменка доповнюють розповіді візуальною мовою – у кожному портреті закарбована гідність, спокій і внутрішня сила людей, які вистояли у протистоянні з режимом.

«Атлас. Українці на мапах» – проєкт мультимедійної платформи «Локальна історія» присвячений вивченню та осмисленню образу українців на історичних картах різних епох. Він не лише показує, як змінювалися кордони, топоніми та позначення етнічних груп, а й відкриває, як ці візуальні свідчення впливали на формування уявлень про українську ідентичність у контексті європейської та світової картографії.

Рис. 2.11. Спецпроєкт «Українці на мапах». Джерело: [23].

У межах проєкту досліджуються стародавні, середньовічні та новітні карти, створені як в Україні, так і за її межами. Аналітики розглядають, як різні держави, імперії та ідеологічні режими намагалися або визнати, або навпаки –

стерти українську присутність із географічного наративу. Особливу увагу приділено візуальним змінам: як українців позначали на картах (руси, малороси, козаки, українці), які регіони включалися до уявної «української землі», як змінювалася символіка та географічна назва України протягом століть.

Проєкт має не лише академічну цінність, але й популяризаторську місію — допомогти ширшій аудиторії зрозуміти, що карта — це не просто зображення місцевості, а інструмент впливу, формування ідентичності та історичної пам'яті.

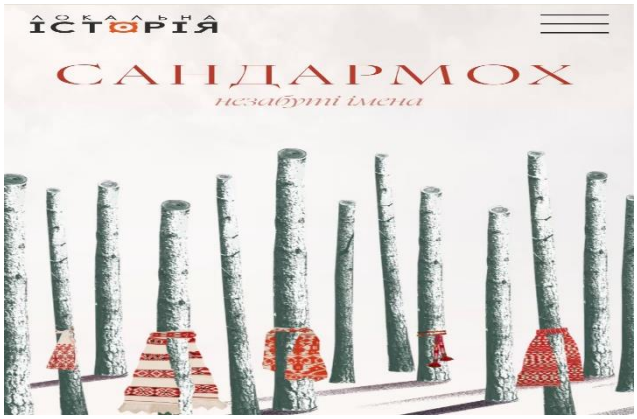

Рис 2.12. Титульна ілюстрація спецпроєкту «Сандармох. Незабуті імена». Джерело[19].

«Сандармох. Незабуті імена» – це масштабний мультимедійний спецпроєкт, створений Платформою «Локальна історія», присвячений пам'яті жертв сталінських репресій, розстріляних у 1937 році в урочищі Сандармох (Карелія, Росія). Проєкт має на меті вшанування репресованих діячів української культури, науки, освіти та громадського життя, а також осмислення наслідків масових знищень української інтелігенції в добу Великого терору.

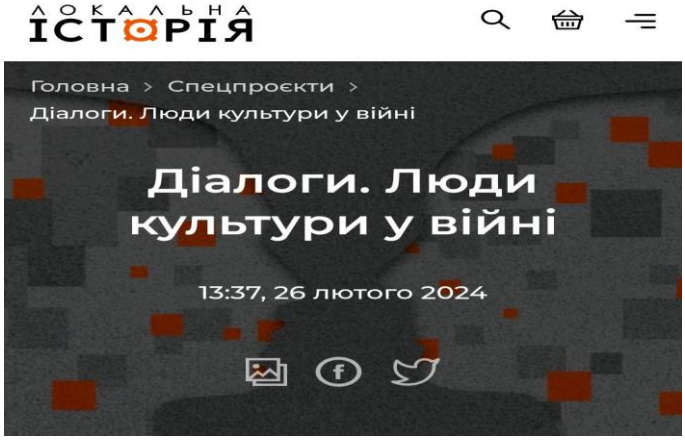
Сандармох – це не просто географічна точка. Це символ геноциду української інтелігенції. Саме тут у перші дні листопада 1937 року було розстріляно понад 100 представників українського культурного відродження – поетів, письменників, театралів, учених, публіцистів, політичних і громадських діячів. Серед них — Микола Зеров, Лесь Курбас, Микола Куліш, Валер'ян Підмогильний, Григорій Епік, Мирослав Ірчан та інші. Більшість із них були засуджені за сфабрикованими звинуваченнями та страчені без права на захист чи перегляд справи [19].

Мета проєкту – повернути з забуття ці постаті, розповісти їхні особисті історії, окреслити їхній внесок у розвиток української культури та показати, як радянський режим свідомо й системно винищував національну інтелектуальну еліту. У центрі кожної публікації – людська доля: біографія, творчість, арешт, вирок і пам’ять. Автори проєкту відновлюють історії жертв, використовуючи архівні документи, спогади рідних, наукові дослідження. Окрім текстових матеріалів, проєкт включає фотографії, ілюстрації, інтерв’ю з істориками та нащадками репресованих, а також аналітичні тексти про політику репресій та її довготривалі наслідки. Цей багатовимірний підхід дає змогу глибоко осмислити трагедію Сандармоху як частину загального контексту знищення української культури в ХХ столітті [19].

«Сандармох. Незабуті імена» – це не лише вшанування

Рис 2.13. Спецпроєкт «Діалоги. Люди культури у війні». Джерело [19].

загиблих, а й крок до відновлення історичної справедливості, формування національної пам’яті та утвердження права українців на правду про свою історію.

Проєкт говорить голосами тих, кого радянська влада намагалася змусити замовкнути назавжди. І ці голоси – завдяки подібним ініціативам – знову звучать.

«Діалоги. Люди культури у війні» – це документальний відеопроєкт, створений у 2023 році в межах співпраці Інституту стратегії культури та платформи «Локальна історія». Його мета – зафіксувати живі голоси українських

митців і діячів культури, які не залишилися осторонь під час повномасштабної війни Росії проти України.

Проєкт покликаний показати, як культура реагує на війну: як вона трансформується, стає інструментом спротиву, способом самоусвідомлення, джерелом сили. У кожному випуску глядач знайомиться з одним або кількома героями українського культурного простору – це музиканти, поети, художники, музейники, культурні менеджери, волонтери й військовослужбовці. Їхні історії – щирі, болісні, натхненні – відображають особисті переживання, сумніви, втрати, а також віру в себе, у спільноту, в Україну.

Зйомки проєкту проходили у Львові – це бібліотеки, музеї, дворики, майстерні – простори, наповнені особистим та історичним сенсом для самих героїв. Саме ці локації надають особливої глибини та емоційного забарвлення кожному інтерв'ю. Серед учасників проєкту – Степан Бурбан, музикант і громадський діяч, який поєднує творчу діяльність з підтримкою Збройних сил України; Олесь Дзиндра, відомий львівський волонтер, що розглядає волонтерство як особисту місію; Софія Козлова –активна волонтерка, яка говорить про відчуття необхідності бути корисною; та інші представники культури, кожен із яких має свій унікальний досвід, але всі вони об'єднані спільним прагненням — діяти, підтримувати, зберігати й будувати майбутнє. «Діалоги. Люди культури у війні» – це більше, ніж серія інтерв'ю.

«Світло Справедливості» – це глибоко гуманістичний і просвітницький проєкт, що розповідає про людей, які, ризикуючи всім, що мали, рятували євреїв під час Голокосту. У центрі проєкту історії Праведників народів світу, звичайних громадян, які в надзвичайно небезпечний період історії не стали осторонь чужої біди, а проявили виняткову відвагу, співчуття і моральну відповідальність.

Проєкт має на меті не лише зберегти пам’ять про ці подвиги, але й глибше осмислити роль людини в умовах тотального зла, яке панувало у роки Другої світової війни. Під час нацистської окупації мільйони євреїв були приречені на знищення. Утім, серед загальної байдужості, страху чи відвертого колабораціонізму, знаходились ті, хто чинив опір системі рятував, переховував, допомагав вижити. Українці, чиї історії представлені у цьому проєкті, – це представники різних професій, віросповідань, регіонів, які діяли не заради нагород чи визнання, а з внутрішнього переконання, що життя людини –найвища цінність. Дехто з них рятував поодиноких людей, інші – цілі родини. Вони влаштовували таємні сховки, діставали документи, переправляли євреїв у безпечніші місця. За кожним таким вчинком — величезна особиста небезпека, адже за допомогу євреям у той час часто карали розстрілом. Назва проєкту «Світло Справедливості» символічна. Вона підкреслює, що навіть у найтемніші часи, коли людяність здається втраченою, знаходяться ті, хто не дозволяє злу повністю перемогти. Їхні вчинки – це промінь світла, який пробивається крізь морок страху, ненависті та байдужості. Ці історії збираються, документуються та популяризуються у різних форматах відеоінтерв’ю з нащадками Праведників і врятованих, архівні документи та фотоматеріали, виставки, публікації, освітні

заходи.

Рис 2.14. Спецпроєкт «Світло Справедливості» . Джерело [20]

Проєкт виконує подвійну функцію:

1. Історична цінність проєкту полягає в тому, що він зберігає пам’ять про надзвичайно важливі, але часто забуті чи маловідомі сторінки нашого минулого. Ці епізоди рідко потрапляють у підручники чи загальний історичний наратив, однак вони є невід’ємною частиною правдивої картини того, що відбувалося в роки Другої світової війни. Саме завдяки таким проєктам ми можемо відновити справедливість щодо тих, чиї вчинки заслуговують на визнання і вдячну пам’ять.

2. Моральна складова проєкту не менш важлива: він формує ціннісні орієнтири, допомагає замислитися над тим, що таке людяність, співчуття й відповідальність. У кожній розповіді звучить чітке нагадування — кожен вибір має значення, навіть у найтемніші часи. Навіть одна людина здатна змінити чиюсь долю, подарувати надію, врятувати життя. І саме це робить історії Праведників не лише прикладами героїзму минулого, а й етичним дороговказом для нас сьогодні.

Рис. 2.15. Спецпроєкт «Карпати. Місця сили». Джерело [8].

«Карпати. Місця сили» – це культурно-освітній проєкт, присвячений дослідженню сакральних, природних та історичних місць Карпатського регіону, які з давніх часів відіграють особливу роль у духовному, культурному й національному житті українців. Проєкт розкриває унікальність Карпат як простору, де тісно переплітаються природа, вірування, пам’ять і традиції.

Місця сили – це не лише географічні точки на мапі, а символи духовної опори, в яких зберігається багатовіковий досвід предків, міфологія, історія спротиву й виживання. Це могутні природні об’єкти (гори, водоспади, печери), сакральні споруди (дерев’яні церкви, каплички), старовинні поселення, місця паломництва та народні святилища. Автори проєкту досліджують, яке значення ці простори мають сьогодні, як вони впливають на відчуття ідентичності, сили, зв’язку з минулим і природи. Проєкт порушує важливі питання: як ми можемо зберегти ці місця, як зробити їх частиною сучасного культурного життя, і що вони можуть дати нам у період глибоких суспільних змін.

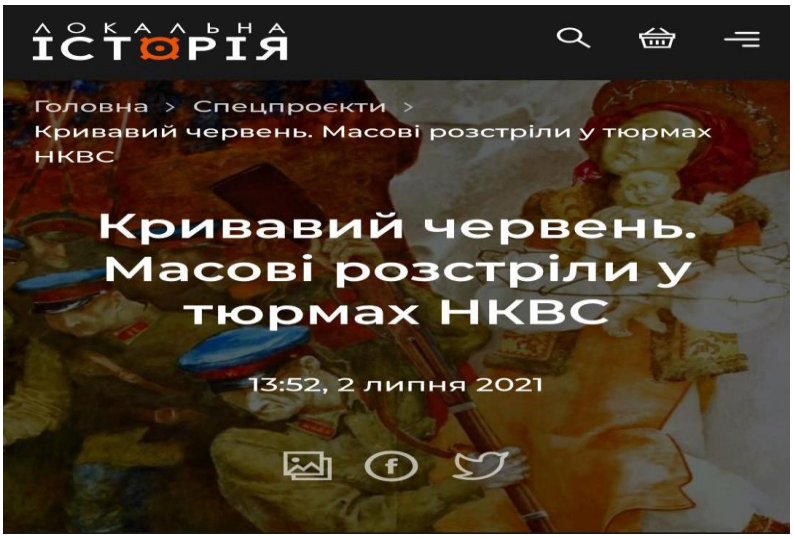

Рис. 2.16 Спецпроєкт «Кривавий червень. Масові розстріли у тюрмах НКВС». Джерело [10]

«Кривавий червень. Масові розстріли у тюрмах НКВС» – це меморіально-дослідницький проєкт, що висвітлює одну з найжахливіших і трагічних сторінок в історії Західної України – масові розстріли в’язнів радянським НКВС у червні 1941 року. З початком німецько-радянської війни та стрімким наступом німецьких військ, радянська влада поспіхом відступала з західноукраїнських

територій. У цьому хаосі, аби не залишити за собою «неблагонадійний елемент», НКВСівці здійснили масові вбивства ув'язнених у тюрмах Львова, Станіслава (тепер Івано-Франківська), Тернополя, Дрогобича, Золочева та інших міст. Тисячі людей – переважно українців, але також поляків, євреїв та інших – були вбиті без суду й слідства. Серед них були політичні активісти, священники, вчителі, студенти, селяни. В'язнів розстрілювали в тюремних камерах, дворах, підвалах, іноді навіть закопували ще живими. Ці злочини залишили глибокий слід у пам'яті мешканців регіону і стали символом радянського терору.

Мета проєкту – розповісти правду, відновити імена жертв, задокументувати свідчення очевидців, показати масштаби насильства та його наслідки для українського суспільства. Проєкт також має просвітницький і меморіальний вимір: він спрямований на формування історичної пам'яті, осмислення радянського минулого та вшанування пам'яті невинно загиблих. Через дослідження архівних документів, інтерв'ю, візуальні матеріали та музейні експозиції, «Кривавий червень» повертає голоси тим, кого намагались навіки стерти з історії.

Проєкт «Кривавий червень» складається з низки публікацій і досліджень, кожне з яких присвячене окремому місту чи конкретному місцю, де в червні 1941 року відбулися масові розстріли в'язнів, здійснені органами НКВС. Ці історії є не лише свідченням про злочини тоталітарного режиму, але й спробою зберегти пам'ять про кожну окрему жертву, кожну зруйновану долю.

Одне з найбільш вражаючих і жахливих місць злочинів – це тюрми у Львові. У червні 1941 року, під час відступу Червоної армії, радянські каральні органи організували масові розстріли ув'язнених. Наймасштабніші страти відбулися у тюрмах на вулиці Лонцького, Замарстинівській та у жіночій тюрмі, відомій як «Бригідки». Найбільш трагічною є історія тюрми на Лонцького –тут було страчено щонайменше 1681 особу. Людей вбивали в камерах, коридорах, підвалах. Деяких – навіть тоді, коли вони вже перебували в стані важкого поранення або були непритомні. Серед жертв були представники різних

національностей, віросповідань, соціальних груп – політичні в’язні, національні діячі, звичайні громадяни, звинувачені у вигаданих злочинах.

Тіла закатованих часто навіть не вивозили — вони залишалися в приміщеннях тюрем на кілька днів. Коли до міста увійшли німці, родичі жертв та мешканці Львова змогли потрапити до тюрем і на власні очі побачити масштаби трагедії. Саме завдяки цьому світ дізнався про ці звірства.

Кримінальні історії цісарського Львова» – це спеціальний проєкт платформи «Локальна історія», який досліджує злочинний світ Львова періоду Австро-Угорської імперії. У центрі – реальні події, що відбувалися на вулицях старого Львова понад сто років тому: гучні вбивства, зухвалі крадіжки, шахрайства, любовні драми з трагічним фіналом, а також судові процеси, що викликали резонанс у тогочасній пресі.

Проєкт спирається на архівні джерела, газетні публікації, документи судів і поліції, щоб не лише передати перебіг подій, а й відтворити атмосферу міста, де тісно переплiталися культура, етика, кримінал і буденне життя. Проєкт реалізований у вигляді інтерактивної віртуальної кам’яниці. На головній сторінці Тіла закатованих часто навіть не вивозили Тіла закатованих часто навіть не вивозили — вони залишалися в приміщеннях тюрем на кілька днів. Коли до міста увійшли німці, родичі жертв та мешканці Львова змогли потрапити до тюрем і на власні очі побачити масштаби трагедії. Саме завдяки цьому світ дізнався про ці звірства.

Кожне вікно Тіла закатованих часто навіть не вивозили — вони залишалися в приміщеннях тюрем на кілька днів. Коли до міста увійшли німці, родичі жертв та мешканці Львова змогли потрапити до тюрем і на власні очі побачити масштаби трагедії. Саме завдяки цьому світ дізнався про ці звірства.

Це анімована історія, написана істориком Денисом Мандзюком на основі реальних подій, які були зафіксовані у львівських газетах того часу. Серед тем: вбивства через ревнощі, шахрайства і фінансові афери, зникнення жінок і дітей, жорстокі грабежі, повсякденне життя поліції та судів.

Тексти супроводжуються ілюстраціями, анімаціями та звуковим оформленням, що створює глибоку емоційну атмосферу і краще занурює глядача в контекст. Проєкт не лише розповідає окремі злочини – він реконструює життя простих людей у Львові на межі століть. Він показує, як виглядали міські нетрі й розкішні вілли, як працювали тодішні поліцейські та суди, як функціонувала система справедливості за австрійського права.

Це дозволяє побачити Львів не лише як туристичне місто з красивими фасадами, а як живий організм з соціальними суперечностями, де співіснували бідність, еміграція, злочинність і модерна культура. Крізь призму криміналу автори показують соціальні контрасти Львова – місто, що вражало своєю архітектурною вишуканістю, було також сценою злочинів, які збурювали громадськість.

Проєкт «Депортації» – це історичний мультимедійний спецпроєкт платформи «Локальна історія», який досліджує одну з найтрагічніших сторінок в історії українського народу – масові примусові переселення у XX столітті. Він присвячений долям людей, яких позбавили домівок, батьківщини, і часто – права на життя.

Рис. 2.17 Спецпроєкт «Депортації» . Джерело [4].

«Депортації» розповідають про масштабні злочини тоталітарних режимів, які систематично та з політичних мотивів виселяли українців з рідних земель. Історії базуються на архівних документах, особистих свідченнях, фото, мапах та

інфографіці. Головна мета – показати не лише хронологію подій, а й людський вимір трагедії: через спогади, родинну пам’ять і культурну травму.:

Ключові теми та події примусових депортацій українців у ХХ столітті, які відображені в проєкті:

1. Операція «Вісла» (1947)
2. Депортації до Сибіру та Казахстану (1930–1950-ті роки)
3. розкуркулення (1930-ті) – примусове виселення «куркулів» із захопленням їхнього майна; Репресивні акції НКВС після приєднання Західної України (1939–41, 1944–49)
4. депортації до Сибіру цілими родинами;
5. Післявоєнні депортації (до 1952 року) – спрямовані на придушення УПА та будь-якого спротиву радянській владі.
6. Виселення лемків, бойків, гуцулів із Карпат (1944–1946) Внаслідок радянсько-польського обміну населенням (за домовленістю між СРСР і Польщею), близько 500 тисяч українців примусово переселили з території Польщі до УРСР. Серед них – представники унікальних етнокультурних груп: лемки, бойки, гуцули, які мали власні діалекти, звичаї, пісенну та обрядову спадщину. Часто ці переселення супроводжувалися насиллям, спаленням сіл, знищенням церков та цвинтарів.

Інформаційно-комунікаційний проєкт «Лесині маршрути» відкриває перед читачами унікальний вимір життя та творчості Лесі Українки – її мандрівки.

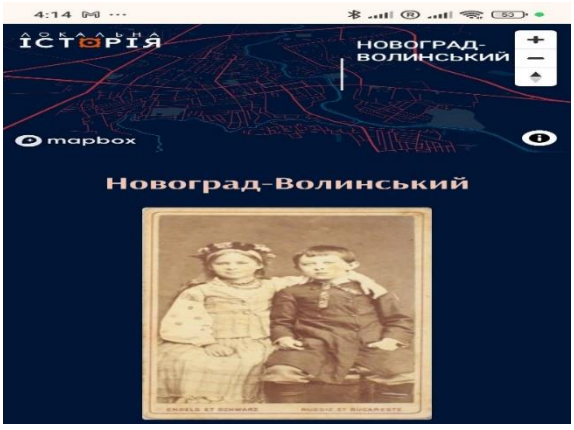

Рис. 2.18 Спецпроєкт «Лесині маршрути». Джерело [12].

Ці подорожі були для неї не лише засобом лікування хвороби, але й важливим етапом особистісного та інтелектуального становлення. Вони стали джерелом натхнення, способом відкривати інші культури, а також – інструментом глибшого розуміння власної ідентичності. Леся Українка подорожувала значною частиною Європи, Кавказом і навіть Близьким Сходом. Її маршрути охоплювали такі країни, як Італія, Єгипет, Австрія, Німеччина, Швейцарія, Болгарія. Також вона часто бувала в Криму та на Кавказі – тодішньому «внутрішньому зарубіжжі» для підданих Російської імперії.

«Фінська подорож Олександра Богомазова» - проєкт розповідає про маловідомий, але надзвичайно важливий епізод у біографії українського художника-авангардиста Олександра Богомазова – його подорож до Фінляндії. У 1911 році, перебуваючи на перехресті пошуків і експериментів, Богомазов вирушає на північ Європи. Ця поїздка стає для нього переломним моментом – у творчому й світоглядному сенсах. Проєкт «Фінська подорож Олександра Богомазова» відкриває сторінку творчості, що донедавна залишалась у тіні. Це спроба побачити, як мандрівка може стати не лише біографічною деталлю, а ключем до розуміння мистецької еволюції цілого покоління українських модерністів.

Проєкт «Пам’яті двадцяти. Історія одного розстрілу» присвячений трагедії, що сталася у 1941 році, коли було розстріляно двадцять українських націоналістів. Ця подія – одна з трагічних сторінок боротьби за українську державність у складних умовах Другої світової війни та радянського тоталітарного режиму. Проєкт проводить детальну реконструкцію подій, що передували розстрілу, і обставин, які його супроводжували. В основі – архівні документи, свідчення очевидців, історичні розслідування та біографічні матеріали. Кожен із двадцяти розстріляних – не просто цифра, а людина зі своєю історією, мріями, боротьбою і трагедією.

Увага приділяється життєвим шляхам цих українських патріотів: їхній участі в національно-визвольному русі, ідеях, які вони відстоювали, родинах, які вони залишили. Через призму цих особистих історій розкривається ширша

картина тодішніх репресій, боротьби за незалежність і ціну, яку заплатила українська нація.

Проєкт є важливим внеском у збереження колективної пам'яті, нагадуючи про тих, хто віддав життя за право жити у вільній Україні. Він покликаний не лише віддати шану загиблим, а й сприяти розумінню складних історичних процесів, щоб подібні трагедії більше не повторювалися.

Проєкт «Львів 1921. Як жило місто і його мешканці 100 років тому» відкриває перед нами завісу часу і запрошує поринути у атмосферу Львова столітньої давності – у 1921 рік, період після Першої світової війни, коли місто переживало значні соціально-політичні та культурні трансформації. Через дбайливо зібрані архівні матеріали, історичні фотографії, приватні щоденники, листи та спогади мешканців проєкт відтворює найдрібніші деталі повсякденного життя львів'ян. Цей проєкт – не просто хроніка великих подій. Він звертає увагу на те, як саме жили звичайні люди: чим займалися в робочі дні, як проводили свій вільний час, які традиції дотримувалися у родинах, якими були їхні смаки, побут і взаємини.

Ми дізнаємося про ремесла, що були популярні у Львові, про особливості місцевої кухні, про моду, музичні вподобання та культурні звички. Вулиці і будинки, ринки і кав'ярні, театри і бібліотеки – усе це оживає на сторінках проєкту. Особливу увагу приділено соціальній структурі міста – проєкт показує різноманітність національних, релігійних та професійних спільнот, які співіснували у Львові. Це місто було домом для українців, поляків, євреїв, німців та інших національностей, кожна з яких вносила свій внесок у його унікальний культурний ландшафт. Відкривається образ Львова як міста, де переплітались традиції Сходу й Заходу, минуле і сучасність, провінційність і європейський модерн.

Проєкт також дозволяє побачити, як минуле перетинається із сьогоденням – як змінилася міська інфраструктура, архітектура, суспільне життя за сто років. Це нагода переосмислити власну ідентичність, пов'язану з містом, і глибше зрозуміти його історію. Цей проєкт стане цінним ресурсом для істориків, освітян,

студентів і всіх, хто цікавиться історією України, зокрема культурою та суспільним життям міжвоєнного періоду. Він допомагає зрозуміти, якою була повсякденність людей, що творили місто і які залишили по собі живу пам'ять.

Проєкт «Різдвяний співаник з «Курбасами»» – це унікальна культурна ініціатива, яка має на меті збереження, популяризацію та оновлення багатовікових українських традицій різдвяних колядок і щедрівок. Ці пісні відіграють особливу роль у житті українського народу, адже вони є не лише музикою, а й живими свідками народної історії, духовності, світогляду та обрядовості.

Особливість проєкту полягає в тісній співпраці з театром «Курбаси» – творчим колективом, що відомий своїм глибоким науково-культурним підходом до відтворення українського фольклору та автентичної культури. Саме завдяки цій співпраці колядки і щедрівки, які були зібрані у різних регіонах України, не просто звучать у традиційному форматі, а отримують нове мистецьке дихання.. Проєкт включає кілька важливих складових: запис автентичних колядок і щедрівок, створення аудіовізуальних матеріалів, організація майстер-класів з навчання традиційних співів, а також проведення публічних заходів, присвячених зимовим святам. Особлива увага приділяється просвітницькій роботі – проєкт розрахований як на широку аудиторію, так і на освітні заклади, що прагнуть збагатити свої курси з народознавства.

Крім того, «Різдвяний співаник з «Курбасами»» слугує платформою для діалогу між поколіннями. Молодь через участь у проєкті має можливість безпосередньо познайомитися з автентичними традиціями, відчути їх живу силу і значення. Це допомагає не лише зберегти, а й передати культурний код українського народу у майбутнє.

Однією з важливих цілей проєкту є також популяризація регіонального розмаїття колядок і щедрівок – адже кожен куточок України має свої унікальні мелодії та тексти, що відображають історію, побут і світогляд місцевих спільнот. Завдяки дослідженню і відтворенню цих пісень проєкт сприяє зближенню

регіональних культур і формує цілісне уявлення про українську народну спадщину.

Проєкт «Крафтове Різдво» є комплексною культурно-освітньою ініціативою, що має на меті не просто дослідити, а й оживити у свідомості сучасників багатовікові українські традиції святкування Різдва – одне з найважливіших і найсвятіших свят у житті українського народу. Однією з ключових складових «Крафтового Різдва» є відновлення і популяризація традиційних ремесел, які пов'язують святкову атмосферу з мистецьким вираженням народної душі. В рамках проєкту увага приділяється таким ремеслам, як різьблення по дереву, виготовлення солом'яних оберегів, вишивка з орнаментами, характерними для різних регіонів України, ткання тканин і створення традиційних прикрас. «Крафтове Різдво» занурює у світ автентичних кулінарних рецептів, які залишаються актуальними вже сотні років. Проєкт досліджує не лише рецепти куті – основної різдвяної страви, приготованої з пшениці, меду, маку і сухофруктів, – а й інші делікатеси: пампухи, вареники, холодець, соління, традиційні пироги і хлібобулочні вироби. Особливу увагу приділено обрядовому значенню їжі – кожна страва має символічне навантаження, наприклад, кутя символізує єднання поколінь і зв'язок із предками.

Проєкт висвітлює різноманітність рецептів, характерних для різних регіонів України, демонструючи, як локальні особливості впливають на смак, подачу і приготування. Проєкт розповідає про колядування і щедрування – традиції співу, в яких закодовані молитви, побажання добробуту, здоров'я і миру. Вертепи, водіння Маланки та інші дійства відтворюються як живі театральні постановки, що зберігають і транслюють культурний код. Увага приділяється і тим ритуалам, що супроводжували підготовку до свят, – прикрашанню осель, підготовці святкового столу, вечері з 12 пісних страв. Проєкт також висвітлює значення символів, що використовуються в цих обрядах – від солом'яної зірки до свічок, що уособлюють світло і надію.

Проєкт сприяє тому, щоб традиції не залишалися у минулому, а були актуальними для сучасних людей. Через фестивалі, виставки, майстер-класи, гастрономічні події і освітні програми ремесла, пісні і рецепти стають доступними широкій аудиторії. Особливий акцент зроблено на залученні молоді – активних учасників культурного життя, які через участь у проєкті отримують можливість пізнати і зберегти свої корені.

Проєкт «У пошуках князя Ярослава Осмомисла» присвячений глибокому й всебічному вивченню життя, діяльності та історичного значення однієї з найяскравіших постатей середньовічної України – князя Ярослава Осмомисла, правителя Галицького князівства у другій половині XII століття. Проєкт ретельно реконструює біографію князя – від ранніх років і сімейних зв'язків до головних подій його політичної кар'єри. Його правління позначено низкою реформ, що сприяли зміцненню князівської влади, розвитку міського життя, торгівлі та ремесел.

Проєкт «У пошуках князя Ярослава Осмомисла» докладно досліджує ці культурні процеси, аналізуючи історичні джерела, літописи, археологічні знахідки, а також усні перекази, що збереглися до наших днів. Особлива увага приділяється відновленню історичного образу князя – як політика, дипломата, патрона мистецтв і просто людини з усіма її сильними і слабкими сторонами. У межах проєкту використовується широкий спектр джерел: середньовічні літописи, документи, археологічні розкопки, аналіз топонімів і етнографічних особливостей регіону. Дослідники прагнуть не лише скласти хронологію подій, а й заглибитися у соціальний, політичний та культурний контексти епохи, аби краще зрозуміти, яким чином Ярослав Осмомисл вплинув на подальший розвиток українських земель. Цей проєкт має важливе значення не лише для істориків, а й для широкої громадськості.

Він допомагає відновити забуті сторінки історії, формує усвідомлення глибоких коренів української державності і культури, а також слугує джерелом натхнення для сучасних поколінь. Завдяки цьому дослідженню образ Ярослава Осмомисла постає як символ мудрого і відповідального лідера, здатного вести

свій народ до процвітання навіть у найскладніші часи. Проєкт також сприяє розвитку історичної освіти, формуванню патріотизму і національної самосвідомості.

Проєкт «Вага гонору: незникомий світ березівської шляхти» – це масштабне історико-культурне дослідження, присвячене унікальному соціальному прошарку, що відігравав важливу роль у формуванні та розвитку Березівського регіону протягом кількох століть. Одним із найважливіших аспектів проєкту є вивчення культури березівської шляхти – її звичаїв, обрядів, свят, сімейних традицій і повсякденного життя. Особливу увагу приділено моральним ідеалам, якими керувалися представники цієї спільноти: честь, гідність, відповідальність, вірність роду і землі.

У рамках проєкту збираються та аналізуються різноманітні джерела: архівні документи, родинні хроніки, письмові свідчення, а також усні перекази сучасних мешканців регіону. Це дозволяє відтворити багатогранний образ шляхти — не лише як носіїв влади, а як культурної спільноти з власним унікальним способом життя.

Однією з головних цілей проєкту є не лише дослідження, а й збереження культурної спадщини березівської шляхти. Це включає в себе популяризацію історичних знань, організацію тематичних виставок, культурних заходів, публікацій і освітніх програм, спрямованих на різні вікові групи. Особливий акцент робиться на залученні молоді, яка через вивчення історії і традицій свого краю зможе краще усвідомити власну ідентичність і патріотизм.

Крім того, проєкт сприяє розвитку культурного туризму, адже березівська спадщина – це важливий ресурс для промоції регіону. У межах проєкту «Вага гонору: незникомий світ березівської шляхти» планується проведення наукових конференцій, лекцій, круглих столів, організація виставок історичних артефактів та фотодокументів. Передбачено також створення мультимедійних презентацій, інтерактивних карт і віртуальних екскурсій, що зроблять історію березівської шляхти доступною й цікавою для широкої аудиторії. Проєкт передбачає активну співпрацю з місцевими громадами, істориками, музеями, школами та

університетами, щоб забезпечити максимально комплексний і глибокий підхід до вивчення та збереження спадщини.

ВИСНОВКИ

«Локальна історія» – мультимедійна онлайн-платформа, присвячена дослідженню та популяризації історії України, її регіонів і культурної спадщини. Започаткована у 2013 році в рамках проєкту Української Галицької Асамблеї, вона поєднує різні формати контенту: статті, подкасти, відео, журнали та книги.

У першому розділі охарактеризовано використання інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні історичної спадщини.

У другому розділі досліджені мультимедійні формати роботи «Локальна історія», дослідили історію створення платформи локальна історія , дізналися що платформа була започаткована у 2013 році як науково-дослідницький проєкт Української Галицької Асамблеї, хоча команда істориків почала формуватися ще у 2010-х. Її місія полягала у збереженні історичної пам’яті, зокрема через запис спогадів очевидців ключових подій XX століття, таких як війна, Голодомор, репресії та переселення. Початковою метою було «врятувати» зникаючі усні свідчення, щоб зберегти українську ідентичність і розвінчати міфи, створені окупаційними владами та суспільством.

З’ясовано, що у 2018 році проект локальна історія зробив важливий крок перейшовши з суто дослідницької та медійної ініціативи до формату друкованого

журналу який отримав однойменну назву. Охарактеризовано структуру, тематичне розмаїття та функції основних видань «Карпати коротка історія мандрів» та «Сила опору».

Розглянуто спецпроекти мультимедійної онлайн платформи «Локальна історія», проаналізовано їх дослідили історичну значимість кожного спецпроєкту. Також досліджено подкасти на офіційному ютуб каналі «Локальна історія» та з'ясовано, що подкасти є цінним внеском у популяризацію української історії та культури. Завдяки залученню експертів, свідків подій та використанню архівних матеріалів подкасти створюють ефект «живої історії», що сприяє осмисленню складних історичних процесів. У підсумку, проєкт «Жива історія» є важливим кроком у збереженні та популяризації української культурної спадщини. Він не лише документує минуле, а й відкриває нові можливості для його осмислення, сприяючи створенню більш інклюзивного та свідомого суспільства. Завдяки поєднанню гуманітаристики та цифрових технологій платформа задає нові стандарти у сфері digital humanities, роблячи історію живою, доступною та актуальною для сучасного покоління.

Досліджено відеопроєкт «Без брому» та з'ясовано, що проєкт спрямований на розкриття маловідомих, часто замовчуваних або спрощених сторінок української історії, пропонуючи глядачам свіжий погляд на минуле через призму локальних контекстів. А проаналізувавши серії цього проекту можна стверджувати що технічна реалізація «Без брому» також заслуговує на увагу. Якісний монтаж, професійна звукова режисура та продуманий сценарій створюють ефект занурення, роблячи кожен епізод не лише інформативним, а й емоційно захопливим.

Проаналізовано сайт «Жива історія» на якому створена найбільша в Україні онлайн-колекція усноісторичних та візуальних джерел, зокрема понад 38 тисяч оцифрованих архівних світлин, проєкт робить доступними для широкої аудиторії унікальні свідчення про минуле. Розділ «Фототека» на сайті проєкту «Жива історія» (livehistory.org.ua) є найбільшою в Україні онлайн-колекцією архівних світлин, що налічує понад 38 тисяч оцифрованих фотографій, зібраних під час

польових експедицій. Ці знімки відображають історичну пам’ять, побут, культуру, війни, репресії, депортації, міжнаціональні відносини, релігійне та культурне життя українців.

Онлайн-архів усноісторичних та візуальних джерел «Жива історія» є унікальним проєктом, який поєднує гуманітаристику та сучасні цифрові технології в межах напряму digital humanities. Цей амбітний проєкт було створено на початку 2022 року завдяки співпраці кількох інституцій: проєкту «Локальна історія», Центру досліджень українсько-польсько-словацького пограниччя та Гуманітарного факультету Українського Католицького університету. Важливу роль у реалізації ініціативи відіграла фінансова підтримка Вічного фонду «Броди-Лев» та Вічного фонду імені Тиміша та Ґеновефи Шевчуків, що дозволило втілити ідею в життя та зробити її доступною для широкої аудиторії.

Мапи – це потужний інтерактивний інструмент «Локальної історії», який надає можливість локалізувати та відображати свідчення, документи, фотографії, відео чи інші візуальні матеріали на географічній карті, забезпечуючи чітку просторову прив’язку до подій, що відбулися. Цей інструмент дозволяє користувачам не лише бачити розташування подій у контексті географічного простору, але й аналізувати зв’язки між ними, досліджувати географічні закономірності та створювати наочні візуалізації. Завдяки інтерактивним функціям, таким як масштабування, переміщення чи додавання шарів даних, мапи допомагають глибше зрозуміти контекст подій, полегшують їх інтерпретацію та сприяють ефективному представленню інформації для широкої аудиторії.

«Локальна історія» є потужним інструментом для формування та зміцнення локальної та національної ідентичності. Через дослідження і представлення унікальних місцевих історій, традицій та постатей, вони допомагають мешканцям відчути зв'язок зі своїм минулим, усвідомити свою приналежність до певної території та культурного контексту. Це особливо важливо в умовах глобалізації, коли уніфіковані наративи можуть витісняти місцеві особливості.

Інформаційно-комунікаційні проєкти «Локальна історія» відіграють ключову роль у виявленні, оцифруванні та актуалізації раніше невідомих або маловідомих історичних джерел. Це можуть бути приватні архіви, усні свідчення, забуті фотографії, місцеві газети тощо. Введення цих матеріалів у науковий обіг значно розширює джерельну базу для досліджень та дозволяє переосмислити певні аспекти минулого, що раніше залишалися поза увагою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Без брому». Відеопроєкт. *Локальна історія*. URL: https://youtube.com/playlist?list=PLjhjDQTF1TWuekDhaMTYCn7PUBloxwdYd&si=Qj4qnSes_BfFh8bL (дата звернення: 23.04.2025).

2. «Вага гонору: незникомий світ березівської шляхти». Спецпроєкти. *Локальна історія*. URL: https://berezuny.localhistory.org.ua/ (дата звернення: 20.04.2025).

3. «Давні міста. Цикл княжий Київ». Подкасти. *Локальна історія.* 7 серпня 2023 року. URL: https://youtube.com/playlist?list=PLjhjDQTF1TWup0m2vatcfpbZgNXixJjfJ&si=Vn4MIBHsvhGZGNb_ (дата звернення: 22.04.2025).

4. «Депортації». Спецпроєкти. *Локальна історія*. URL: https://deportatsii.localhistory.org.ua/ (дата звернення: 11.05.2025).

5. «Дисиденти» . Спецпроєкти. *Локальна історія*. URL: https://dysydenty.localhistory.org.ua/ (дата звернення 11.05.2025).

6. «Життя і пригоди Михайла Грушевського». Без брому. *Локальна історія.* URL: https://youtu.be/hhF8g72L-dc?si=xIzLaZQjjP6yIk3h (дата звернення: 23.04.2025).

7. «Їли колись». Подкасти. *Локальна історія*. 7 серпня 2023 року. URL: https://youtube.com/playlist?list=PLjhjDQTF1TWvjz6_pFpKFj9THWR-r53FW&si=rsbR6ZmVWe2dm4gO (дата звернення: 22.04.2025).

8. «Карпати місця сили». 2019 року. Спецпроєкти. *Локальна історія*. URL: https://karpaty.localhistory.org.ua/ (дата звернення: 18.05.2025).

9. «Крафтове Різдво». Спецпроєкти. *Локальна історія*. URL: https://rizdvo.localhistory.org.ua/ (дата звернення: 23.04.2025).

10. «Кривавий червень. Масові розстріли у тюрмах НКВС». Спецпроєкти. *Локальна історія*. URL: https://localhistory.org.ua/spetsproekty/krivavii-cherven-masovi-rozstrili-u-tiurmakh-nkvs/ (дата звернення: 11.05.2025).

11. «Кримінальні історії цісарського Львова». Спецпроєкти. *Локальна історія*. URL: https://kryminal.localhistory.org.ua/ (дата звернення: 11.05.2025).

12. «Лесині маршрути». Спецпроєкти. *Локальна історія*. URL: https://lesya-ukrainka.localhistory.org.ua/ (дата звернення: 12.05.2025).

13. «Львів 1921. Як жило місто і його мешканці 100 років тому». Спецпроєкти. *Локальна історія*. URL: https://lviv-100-rokiv-tomu.localhistory.org.ua/ (дата звернення: 09.05.2025).

14. «Ми і воно». Подкасти. *Локальна історія*. 7 серпня 2023 року. URL: https://youtube.com/playlist?list=PLjhjDQTF1TWtIO8bpSyvY5WLLAVaYM-Ce&si=QhSkTCjor3naabzG (дата звернення: 21.04.2025).

15. «Ой Лишенько» . Подкасти . *Локальна історія*. 7 серпня 2023 року . URL: https://youtube.com/playlist?list=PLjhjDQTF1TWsxg69QknyuvdsbuyMwXJpS&si=YRQEXS8BJMAnSqXc (дата звернення 21.04.2025).

16. «Очевидці». Сайт «Жива історія». *Локальна історія*. URL: https://livehistory.org.ua/eyewitnesses?page=1 (дата звернення: 23.04.2025).

17. «Пам’яті двадцяти». Спецпроєкти. *Локальна історія*. 26 листопада 2021. URL: https://localhistory.org.ua/news/spetsproekt-pamiati-dvadtsiati-istoriia-odnogo-rozstrilu/ (дата звернення: 09.05.2025).

18. «Різдвяний співаник з «Курбасами». Спецпроєкти. *Локальна історія*. URL: https://localhistory.org.ua/spetsproekty/rizdvianii-spivanik-z-kurbasami/ (дата звернення: 23.04.2025).

19. «Сандармох. Незабуті імена». Спецпроєкти. *Локальна історія*. URL: https://sandarmoh.localhistory.org.ua/ (дата звернення: 14.05.2025).

20. «Світло Справедливості». Спецпроєкти. Локальна історія. URL: https://svitlo.localhistory.org.ua/ (дата звернення: 20.05.2025).

21. «Старі фото» . Історична фотогалерея. *Локальна історія*. URL: https://localhistory.org.ua/stari-foto/ (дата звернення 12.04.2025).

22. «У пошуках князя Ярослава Осмомисла». Спецпроєкти. *Локальна історія*. 18 серпня 2020. URL: https://localhistory.org.ua/spetsproekty/u-poshukakh-kniazia-iaroslava-osmomisla/ (дата звернення: 25.04.2025).

23. «Українці на мапах» . Спецпроєкти. Локальна історія . URL:https://atlas-history.org.ua/ (дата звернення: 16.05.2025).

24. «Фінська подорож Олександра Богомазова». Спецпроєкти. Локальна історія. URL: https://bohomazov.localhistory.org.ua/ (дата звернення: 13.05.2025).

25. «Фототека». Сайт «Жива історія». *Локальна історія*. URL: https://livehistory.org.ua/photos?page=1 (дата звернення: 24.04.2025).

26. «Битва за південь». Подкасти. *Локальна* історія. 16 січня 2024 року. URL: https://youtube.com/playlist?list=PLjhjDQTF1TWuRusvG3qew61if41k7fNJR&si=4PLgbPGGkfs7zOVG (дата звернення: 21.04.2025).

27. Волошин М. Постколоніальна критика і теорія. *Vpered.wordpress.* 08.10.2009. URL: https://vpered.wordpress.com/2009/10/08/pavlyshyn-postcolonial-criticism-and-theory/ (дата звернення: 20.05.2025).

28. Воронков В. Інформаційно-комунікаційний менеджмент: навчально-методичний посібник для бакалаврів ЗДІА спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання. Запоріжжя: ЗДІА, 2018. 158 с.

29. Демченко І. Сучасні інформаційно-комунікативні технології як провідний чинник глобальних світоглядних трансформацій. URL: http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2098 (дата звернення: 20.05.2025).

30. Діалоги. Люди культури у війні. 26 лютого 2024. Спецпроєкти. *Локальна історія*. URL: https://localhistory.org.ua/spetsproekty/dialogi-liudi-kulturi-u-viini/ (дата звернення: 20.05.2025).

31. Заблоцька О. Проєкт «Локальна історія» створив книжкове видавництво та анонсував першу книгу. *Суспільне. Культура*. 15 квітня 2024. URL: https://suspilne.media/culture/725158-proekt-lokalna-istoria-stvoriv-knizkove-vidavnictvo/ (дата звернення: 13.05.2025).

32. Загорський В. С., Ліпенцев А. В., Кореновський О. В. Синергетика і теорія управління соціально-економічними системами. *Демократичне врядування.* 2011. № 8. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_ name=PDF/DeVr_2011_8_3.pdf

33. Презентують журнал «Локальна історія». *Читомо.* URL: https://chytomo.com/prezentuiut-zhurnal-lokalna-istoriia/ (дата звернення: 12.04.2025).

34. Журнали . Локальна історія . URL: https://localhistory.org.ua/stari-foto/ (дата звернення 23.04.2025).

35. «Карпати. Коротка історія мандрів». *Локальна історія*. 2024 року. URL: https://publishing.localhistory.org.ua/product/karpaty-korotka-istoriya-mandriv/ (дата звернення: 11.04.2025).

36. Климанська Л.Д Комунікативні технології моделювання політичного простору в демократичному суспільстві URL: www.democracy.kiev.ua/publications/collections/conference_2005

37. Кочубей Л. Особливості сучасних інформаційно комунікативних технологій в Україні. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/kochubei_osoblyvosti.pdf

38. Кошовий Б.-П. О. Проєктний підхід як ключовий соціально-економічний інструмент досягнення цілей інтелектуальної безпеки нації у парадигмі сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. Випуск 65. 2024. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-65. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/4436/4373/

39. Кушнір В. О. Концептуальні засади розроблення керівних документів щодо функціонування системи стратегічних комунікацій: проект стандарту підготовки фахівців за напрямом стратегічні комунікації у секторі безпеки і оборони України. *Інвестиції: практика та досвід.* 2021. № 10. С. 109–114.

40. Лаврів М. Як «Локальна історія» популяризує наше минуле й нагадує про важливість історії в непевні часи. *Медіамейкер.* 15 листопада 2024. URL: https://mediamaker.me/u-nepevni-chasy-istoriya-vyyavylasya-duzhe-vazhlyvoyu-yak-lokalna-istoriya-populyaryzuye-nashe-mynule-2613/ (дата звернення: 20.05.2025).

41. Локальна історія випустила спецпроєкт «Дисиденти». *Локальна історія.* 14 вересня 2021. URL: https://localhistory.org.ua/news/lokalna-istoriia-vipustila-spetsproiekt-disidenti/ (дата звернення: 13.05.2025).

42. «Локальна історія» заснувала видавництво. *Читомо.* 14.04.2024. URL: https://chytomo.com/lokalna-istoriia-zasnuvala-vydavnytstvo/ (дата звернення: 13.05.2025).

43. Офіційний сайт . *Локальна історія* . 2019 . URL: https://localhistory.org.ua/ (дата звернення 11.04.2025).

44. Офіційна сторінка у інстаграм . Локальна історія. URL: https://www.instagram.com/localhistoryua?igsh=MTM0NmFudWhwa2tkeg== (дата звернення 17.04.2025).

45. Поліковська Ю. Проєкт «Локальна історія» заснував видавництво. *Media Sapiens.* 15 квітня 2024. URL: https://ms.detector.media/internet/post/34669/2024-04-15-proiekt-lokalna-istoriya-zasnuvav-vydavnytstvo/ (дата звернення: 11.05.2025).

46. Сайт «Жива історія». *Локальна історія*. URL: https://livehistory.org.ua/ (дата звернення: 23.04.2025).

47. Сидоренко А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках історії. Житомир. 2019. URL: https://naurok.com.ua/vikoristannya-informaciyno-komunikaciynih-tehnologiy-na-urokah-istori-117997.html (дата звернення: 13.04.2025).

48. Сила опору. Українці в радянських таборах. Локальна історія. URL: https://publishing.localhistory.org.ua/product/syla-oporu-ukrayinczi-v-radyanskyh-taborah/ (дата звернення: 12.04.2025).

49. Спецпроєкти. Локальна історія. URL: https://localhistory.org.ua/spetsproekty/ (дата звернення: 20.05.2025).

50. Чілачава Т. Сучасні інформаційні технології як чинник оптимізації журналістсько-редакційної діяльності : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.08 / Т. Р. Чілачава ; Київ. Нац. ун-т ім. Т.Шевченка. 18 с.

51. Pratten R.. Getting Started in Transmedia Storytelling: A Practical Guide for Beginners. London; UK: CreateSpace, 2015. P. 224.

52. Reddick C. G. Handbook of Research on Strategies for Local E-government Adoption and Implementation. IGI Global, 2009. 1106 p.

SUMMARY

Nazarenko I. V. Information Projects and Communication of the Local History Multimedia Online Platform about the Past and the Present of Ukraine. Zaporizhzha.2025.67 pp.

The subject of the study is the communication tools for broadcasting the main narratives in the information and communication projects of the multimedia online platform about the past and present of Ukraine "Local History": a publishing house of historical non-fiction, a printed magazine, special projects, podcasts, the video project "Without Bromine", the website "Living History", in particular, an online archive of oral history and visual sources.

The purpose of the study: to analyze the communication tools for broadcasting the main narratives in the information and communication projects of the multimedia online platform about the past and present of Ukraine “Local History”: the publishing house of historical non-fiction, the printed magazine, special projects, podcasts, the video project “Without Bromine”, the website “Living History”, in particular the online archive of oral history and visual sources.

Research methods: elements of discourse analysis (taking into account historical, political, cultural factors influencing texts and contexts), structural-functional, synchronic method (taking into account the challenges of modern martial law); case method (analysis of specific cases of media products according to the research framework).

Keywords: specialty b13 library, information and archival affairs opp information and communication affairs.

ДЕКЛАРАЦІЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗНУ

Я, Назаренко Ілля Віталійович, студент 4 курсу, денної форми навчання, факультету журналістики, спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, адреса електронної пошти illy02082004@gmail.com підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему Інформаційно-комунікаційні проєкти «Мультимедійної онлайн-платформи про минуле та сучасне України “Локальна історія”»

відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

Заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

Згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____ Підпис_____ПІБ (студент) Назаренко. І. В.

Дата _____Підпис_____ПІБ (керівник проєкту)Ковпак В. А.